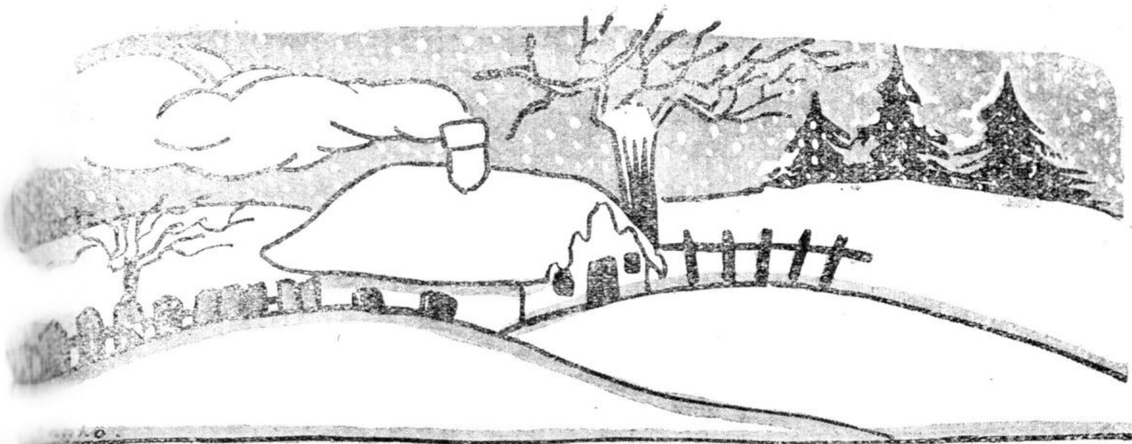
Const. P. David şi Mih. Rangu

Prețul 50 Lei

CRĂCIUNUL COPIILOR

BUCUREŞTI

1936

Naşterea Mântuitorului.

In Betleem, colo'n oraş,
Dormiau visând locuitorii;
Iar lângă turmă pe imaş,
Stăteau de pază, treji păstorii.

Păstorii veseli, în oraş,
La staul cu paşi iuţi porniră,
Ş'un prunc... aşa de drăgălaş,
Acolo'n staul ei găsiră!

Şi'n miez de noapte, dulce cânt
Din cer cu stele-a răsunat.
Se rumenise cerul sfânt...
Păstorii s'au cutremurat.

Din slăvi un înger coborî:
— „Fiţi veseli!" îngerul le-a spus.
„Plecaţi! şi'n staul veţi găsi
„Pe craiul stelelor de sus!"

Nici leagăn moale, nici vreun pat
Doar fân mirositor pe jos...
Pe fân în iesle sta culcat
Micuţul prunc... Iisus Christos.

El, fiul Domnului, — şi craiu
Al stelelor de farmec pline, —
De-atunci... cu drag la noi din raiu,
In fiecare iarnă vine!

La Ziua Naşterii Domnului Iisus Hristos.

Te salutăm, Hristoase
Venit azi pe pământ;
Cu inima voioasă
Primeşte-al nostru cânt.

Deci, dă-ne astăzi nouă,
Drept dar pentru Crăciun:
In piept inimă nouă
Şi'n minte cuget bun!

Eram pierduţi odată
Cu toţii prin păcat;
De-osânda 'nfricoşată,
Tu însă ne-ai scăpat.

Poruncile-Ţi frumoase
Să nu le ocolim;
La Tine, o! Hristoase,
Mereu să ne gândim!

In Noaptea Sfântă.

In casă-i frig... afară ninge,
Zăpada-i strânsă'n mari grămezi.
Copil sărman, ce chin te'nvinge,
Că'n noaptea asta te'ntristezi?

In recea ta singurătate
Nu-i nici-un svon veselitor,
Doar inima-ţi mâhnită bate
Mai dureros şi rugător...

Şi cum gândeşti la lumea'n care
Norocul vieţii ţi s'a dus,
Iţi dă o rază de sperare
Icoana blândului Iisus.

Tresari, şi — un muc de lumânare
I-aprinzi — umilul tău prinos;
Iar el depune-o sărutare
Pe gândul tău întunecos...

Din ce în ce se umezeşte
Pleoapa ochiului deschis:
Pios şi dulce îţi zâmbeşte
Mămica-ţi dusă... ca prin vis...

De sus o vie licărire
Te scaldă'n dulcele ei foc,
Şi-auzi în suflet o şoptire:
„Nu dispera... mai ai noroc!"

E noaptea sfântă, de colindă,
Când s'a născut copilul bun...
Auzi păşind uşor în tindă...
O, vino, vino, Moş Crăciun!...

Noaptea Sfântă.

I

Era în ziua de Crăciun. Toți plecaseră la biserică afară de bunica și de mine. Pe noi doi nu ne luaseră, fiindcă bunica era prea bătrână și eu eram prea mică.

Pentrucă eram cam tristă, bunica începu să povestească:

— „A fost odată un om, care se dusese într'o noapte întunecoasă să caute foc. El merse și bătu din ușe în ușe cerând foc, dar pentrucă toți oamenii dormiau, nimeni nu-l auzi. In sfârșit, zări în depărtare o lumină.

Se îndreptă într'acolo și, când ajunse, văzu în jurul unui foc dormind o turmă de oi, păzită de un cioban bătrân și mai mulți câini. Trei dintre aceștia se ridicară și se repeziră să-l muște. El văzu părul lor sburlindu-se, dinții strălucind în gurile lor căscate, dar nu puteau să latre. Un câine îl apucă de gât, altul de picior și altul de mână, dar fălcile nu-l putură mușca, așa că rămase nevătămat.

Omul se apropie de foc, călcând peste oile care dormiau împrejur, grămădite unele peste altele; însă nici una nu se mișcă, nici se deșteptă".

— „Dar dece nu se mișcau bunico?" o întrebai eu nerăbdătoare.

— „Ai s'auzi îndată", zise ea urmând cu povestirea.

„Când ajunse omul lângă foc, ciobanul tresări din piroteala lui. Pentrucă el era om rău la inimă, aruncă cu bâta în străin. Bâta însă trecu vâjâind pe lângă om, fără să-l nimerească și se pierdu pe câmp".

— „Oare dece, bunico?" întrebai iar. Bunica însă povesti înnainte, fără să-mi răspundă.

„Prietene", zise străinul către cioban, lasă-mă să iau nițel foc, mi-a născut femeia un prunc și n'am cu ce să-l încălzăsc". Ciobannul nu era bucuros să facă un bine, dar fu uimit de ce văzuse la străinul acela, pe care câinii nu-l putuseră mușca, ciomagul nu-l atinsese iar oile rămăseseră nemișcate, când a călcat peste ele. El nu îndrăzni să-l refuze și zise cu jumătate de gură: „Ia cât vrei!"

Omul se plecă liniștit, luă cu mâna cărbuni aprinși și-i puse într'un colț al mantalei. Focul însă nu-i arse nici mâinile, nici haina. El ducea jăratecul în poala mantalei, ca și cum ar fi fost nuci".

Aici iar întrebai pe bunica:

— „Cum se poate asta, bunico?"

— „O să-ți spun eu mai pe urmă", răspunse ea.

II

După o mică tăcere, bunica începu din nou:

— „Știi că ciobanul era om rău și posac. Totuși se miră mult de câte văzuse și se întrebă: „Oare ce noapte este aceasta în care câinii nu mușcă, oile nu se mișcă, bâta nu omoară și focul nu arde?"

El alergă după strein și-i zise:

— „Ce fel de noapte este aceasta în care nimic nu poate face rău?"

Streinul îi răspunse: „Eu nu-ți pot spune nimic, dacă tu însu-ți nu pricepi".

Și se depărtă ducând focul în poala mantalei. Ciobanul se luă după el, ca să vadă ce se petrecea.

După câtva timp, ajunseră amândoi la un staul de vite cu pereții goi și reci. Asta era locuința streinului. O femeie sta lângă un prunc, culcat

în iesle. Copilașul era gol, iar ciobanului i se făcu milă. Lăsă desagii jos și scoase din ei o piele moale și albă de miel, pe care o dete streinului, ca să-și învelească pruncul.

In clipa în care i s'a făcut milă de copil, i se deschiseră ochii și văzu ceeace nu văzuse și auzi ceeace nu auzise mai înainte. Ciobanul văzu în jurul pruncul și o mulțime de îngeri cu aripi de argint. Unii cântau din harpă, alții cântau osanale nesfârșite, pentrucă în noaptea aceea se născuse Mântuitorul Lumii.

Acum începu să priceapă cioabnul dece toate lucrurile erau vesele în noaptea aceea și dece nimic nu putea vătăma.

Ingerii nu erau numai în jurul pruncului. Tot staulul, tot drumul și dealul din apropiere erau pline de îngeri. Toți se coborau din cer, se apropiau și priveau copilul, apoi sburau cântând osanale.

Curând, vestea despre nașterea Domnului se lăți peste tot, iar ciobanul, cuprins de bucurie și evlavie, căzu în genunchi și mulțumi lui Dumnezeu.

Când bunica isprăvi de povestit, oftă și zise: „Ceeace a văzut ciobanul am putea vedea și noi. In fiecare an, în noaptea Crăciunului, îngerii sboară spre cer, dar nu oricine îi poate vedea".

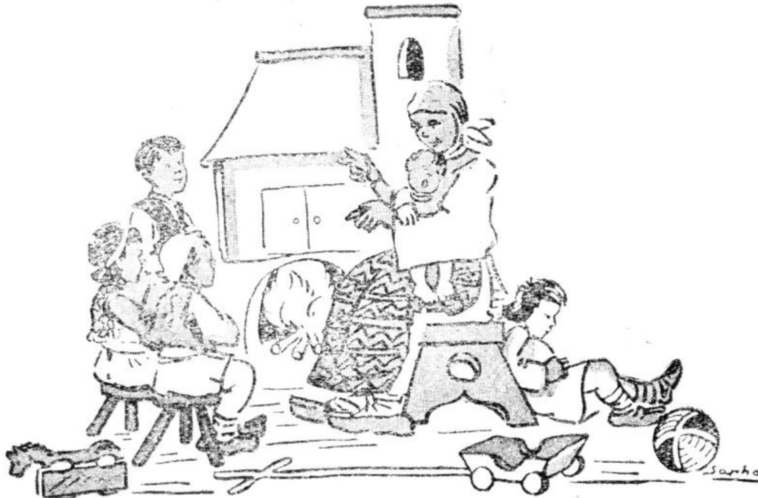
Apoi bunica puse mâna pe capul meu, și zise: „Să-ți, aduci întotdeauna aminte de aceasta, fiindcă este așa de adevărat cum te văd și mă vezi. Lumina soarelui și a lunei, lumina focului și a zilei nu pot ajuta la nimic, dacă nu avem în ochi și în suflet lumina, prin care să vedem mărirea lui Dumnezeu".

Noaptea Crăciunului.

Afară ninge liniştit
Şi'n casă arde focul,
Iar noi pe lângă mama stând,
De mult uitarăm jocul.

Cum s'a născut Hristos in frig,
In ieslea cea săracă;
Cum boul peste el sufla
Căldură ca să-i facă.

E noapte. Patul e făcut;
Dar cine să se culce,
Când mama spune de Iisus,
Cu glasul rar şi dulce.

Cum au venit la ieslea lui
Păstorii dela stână
Şi îngerii din cer cântând,
Cu flori de măr în mână.

Craii dela Răsărit.

Nu trecu mult, şi-au venit
Trei crai dela răsărit.
In Ierusalim intrară,
Tot oraşul colindară.

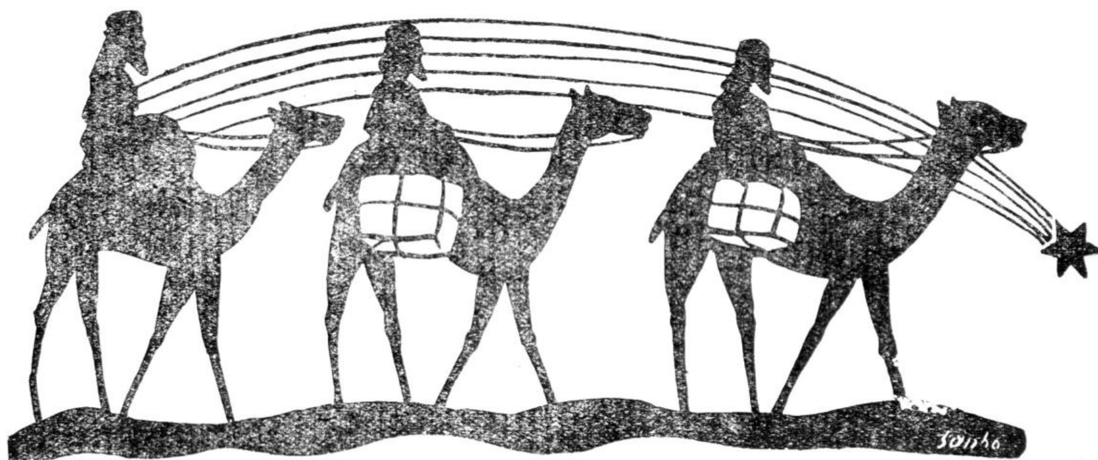
Intrebau în lung şi'n lat:
— „Unde-i noul Impărat,
„Care-acuma s'a născut ?...

„Steaua lui, noi am văzut,
„Şi-am venit din depărtare,
„Să-i aducem închinare".

Iar Irod, d'un Impărat
Auzind, s'a turburat.
Adună pe toţi mai marii,
Arhiereii, cărturarii:

— „Știți, profeții unde-au spus
„Că va fi născut Iisus?"
Ei au zis: — „Din Vitleem,
„După cum noi scris vedem,
„Va eși cândva păstorul,
„Care-o cârmui poporul".
Impăratul a chemat
Craii, și le-a cuvântat:
— „Iute'n Vitleem plecați
Pruncu-acolo să-l cătați.
„Și găsindu-l să veniți

Coborî la ei, și-a zis:
— „Către casă când porniți,
„Pe Irod să-l ocoliți!"
Dânșii, când se 'napoiară,
Altă cale apucară.
Ingerul în vis veni
Și la Iosif... și-i grăi:
— „Ia-ți copil și soaț 'acum,
„Iosif, — și să pleci la drum!
„Din această țară du-te
In Egipt, cât poți mai iute!

„Iar pe-aci, să mă vestiți:
„Că vreau și eu să mă duc
„Inchinare să-i aduc".
Craii auzind s'au dus.
Steaua-i îndruma de sus.
Și la staul, colo, iată,
Steaua se opri de-odată.
Merg în fața pruncului,
Cuvioși se'nchină lui.
Smirnă-i dau, cu dărnicie...
Ii dau aur și tămâie...
Noaptea, îngerul, în vis,

„Că Irod în gând și-a pus,
„Să omoare pe Iisus!" —
Iosif noaptea se sculă,
Muma și pe prunc luă...
Mers-au, zile... nu s'opriră,
Până ce 'n Egipt sosiră.

Iar pe crai, Irod, mereu
I-aștepta 'n palatul său,
Și văzând că nu mai vin,
De necaz făcea venin:
A chemat ostași îndată:

— „Mergeți repede, o ceată,
„Colo'n Vitleem și'n sate
„Cu orașu 'nvecinate...
„Casele la rând luați,
„Toți copiii să-i tăiați,
„De la doi trei ani în jos:
„Doar veți da și de Hristos!“

Și războinicii s'au dus,
Au făcut precum le-a spus...

Dar nici nu 'ncetase plânsul,
Când Irod... muri și dânsul.
Ingerul atunci a zis;
Iar lui Iosif noaptea 'n vis:
— „Ia pe prunc, pe mama sa
„Și te 'ntoarce'n țara ta.
„Grije n'ai de ce să porți,
„Că de-acum e printre morți
„Cel ce mâna vrea să puie
„Pe Iisus, ca să-l răpuie!“

O, ce vaet în cetate,
Și'mprejurul ei, prin sate!
Cum plângeau din minți eșite
Mamele nenorocite,
Când vedeau murind pe uliți
Pruncii lor, trecuți prin sulițí!
Sau când îi vedeau sfărâmați
Sub călcâe de soldați!...

El în zori, cum se sculă,
Muma și pe prunc luă;
Din Egipt la drum porniră,
Și în Nazaret veniră.
Ocrotit de Dumnezeu,
Pruncu-aici creștea meru.
Și de darul Domnului
Se umplea făptura lui.

Cântece pentru Naşterea Domnului.

IROZII

II

PERSOANELE:

Irod, *regele Judeilor şi vice împărat*
Baltazar, **Gaspar**, **Melhior** — *regi din Orient*
Ingerul
Călugărul, *tâlmăcitorul lui Irod*
Ciobanul,
Soldatul

Aşezarea persoanelor: Mai intâiu se pune Irod în fruntea casei pe un scaun, după aceia se pune soldatul în partea stângă a lui Irod, ca pază.

Cei trei regi stau faţă cu Irod, ingerul stă de altă parte faţă cu călugărul, ciobanul se pune jos lângă uşă. După aceea, toţi încep cu cântarea: „Mărire 'ntru cele 'nalte".

CÂNTECUL I.

(Cu toții)

Mărire 'ntru cele 'nalte,
Toate stelele să salte.
Salte cerul și pământul
Laude tot cuvântul,
Intru cel de sus mărire
Și pre pământ păciuire,
La toți oamenii să fie
De acum până 'n vecie.

Ingerul.

(apropiindu-se de cioban).

Scoală ciobane nu mai dormi,
Că somnul nu-ți va folosi
Și mergi la Vitleem cu grabă
O păstorule, de întreabă,
Că acolo vei afla
Că s'a născut Mesia
Dacă nu mă crezi pe mine
Iată steaua care vine.

Ciobanul.

(somnuros).

Ciudat vis am visat
Indată ce m'am culcat!
Să mergem la Vitleem
Pe Mesia să-l vedem
O! ce vis să visez,
Când abia dormitez,
Par'că cerul s'a aprins
Să mergem că nu e vis!

CÂNTECUL II.

(cu toții).

Tot omul acum să salte
Cu glas de cântări înalte,
Să strige în cor cu tărie
Glas mare de bucurie
„Noi cântăm azi pre'mpăratul
Căci nu mai e ca dânsul altul!“

Soldatul.

(Se pune înaintea lui Irod prezentând).

Prea puternice și mare împărate!
Faima s'a lățit seara 'n cetate,
Trei regi din Orient au sosit cu grabă,
Și pe cine întâlnesc întreabă:
„Nu știți unde s'a născut
Un crai tânăr de curând?“
De-a răspunde l'astă întrebare,
Nimenea nu e în stare.

Irod

(către soldat).

Mergi de-i caută și-i chiamă
Ca să-și dea aicea seamă
Ce regi și de unde sunt,
Ce caută și pe cine
Spre a-și lua voe dela mine ;
Aci în al meu pământ.

Soldatul

(Către regi).

Fraților și regi măriți !
Vă rog să binevoiți,
Ca să luați osteneală
Până la împăratul Irod,
Unde s'a strâns mult norod,
Spre a voastră socoteală.

Irod

(Regii pășesc înaintea Impăratului).

Eroilor dela răsărit !
De ce pe la noi ați venit,
Căci prin Ierusalim umblați,
Oare cine și ce căutați ?

Baltazar

Impărate prea vestite
Multe zile fericite
Pe tine să te întâlnească !
Cum vezi tu pe-ale noastre vesminte
Ceva nu-ți aduce aminte
Că vom fi oaste împărătească,
Noi suntem niște regi din Persia
Care voim a ne împlini datoria :
Căci de un an și mai bine,
Umblăm prin întinsa lume ;
Șesuri, păduri, câmpii întinse,
Munți, cetăți, orașe multe
Cu 'nfocare căutând
Mii și sute de întrebări făcând
Până aci sosind,
Pe noul împărat căutând,
A cărui stea cu mărire
Nu se află nicăire.
Umblăm tot rătăcind
Mereu la întrebări urzind
Prin această cetate mare,
De a ne răspunde la întrebare,
Nimeni nu fu în stare.

Irod

(Sperios).

Pe mine mă prinde mirare
De această cuvântare ;
Ce 'mpărat poate să fie,
Care să-mi ia a mea împărăție ?

Asta nu poate să fie,
Decât numai viclenie ;
Deci împărat pe ținutul meu
Nu este altul decât eu,
De care, pe cât cuprins lumea are
Toate se înfricoşează de groază mare.
Eu voi chema adunare de preoți
Şi învățați cari cu toți
Dreptul vor şti a vă spune
Despre această minune ;
Şi vai ! de a voastră cunună,
Dac'o purtați cu minciună.

Gaspar

„O ! Impărate să trăeşti,
Şi mulți ani să împărăteşti,
Dar nu ne face de minciună
Căci nu ştii ce va fi în urmă,
Căci noi cu minciună nu umblăm
Nici acea coroană nu purtăm !
Ci noi aci am venit
Numai spre descoperit,
Adevărul stelei ce a lucit.
Când s'a ivit la răsărit,
Şi'n biserică s'a pogorît.
Cât de puternici erau i-a doborît.
Aceasta Impăratul văzând,
Pe toți învățații chiamă zicând,
Ca lui toate să-i tâlcuiască
Despre naşterea cea cerească.
Dar toți s'au adunat în zadar,
Deci astronomul Baltazar,
Putu toate să isprăvească
Şi pre ei să-i liniştească
El, ca'n stele cetitor
Făcu pe loc tâlcul următor :
In care prin stea scrie
Că alta nu poate să fie,
Decât naşterea întru strălucime
A împăratului de înălțime.

Irod

(Către călugăr, regii păşesc înapoi).

Nu ştii tu ce va să fie
Despre această proorocire,
Unde şi'n ce parte împărătească
Impăratul putu să se nască ?

Călugărul

Ba mi-aduc eu aminte
De oareşi care cuvinte,
Şi ştiu foarte şi locul,
Unde zice Varlaam, proorocul,
Că tot Istrailiteanul va să ştie
Că în Vitleem are să fie
Şi ca om va fi, pe care mie
Mi s'a dat cereasca împărăție,
Cel mai mare din Iudeea, care
Pământeasca stăpânire să sfărâme are
Praf ! praf şi pulbere va face
Pe ale Iudeilor conoace.

Irod

(Către regi).

Regilor veniți la mine
Cu daruri să vă încarc bine
Incetați a mai străbate
Cărări multe nenumărate
După o stea amăgitoare,
Vouă de moarte aducătoare,
Nu credeți în amăgire,
Căci este chiar peste fire,
Ca o stea să vă vestească
De nașterea împărătească.

Melhior

(Către Irod).

Impărate ce ne'mbii cu toate,
Să ai mulți ani sănătate,
In zadar ai a te osteni,
Căci noi avem daruri de a oferi,
Aur, smirnă și tămâe, căutăm
Pe Mesia să i le dăm,
Și noi ca soli cu credință
Scumpă-ne făgăduință
Călcând nici-cum nu voim,
Dela tine daruri să primim
Ci mai bine ne'ndreptează,
De știi, la împărăteasca rază,
Astfel prieten ne poți fi
Dar nu umblând a ne amăgi;
Căci până a sta a ta împărăție
Asta prin minte să nu-ți vie.

Irod

(Mânios către Melhior).

Dar tu cu astfel de cuvinte
Cerci pre al Iudeilor Părinte!
Nu te temi de defăimare
De ascuțitu-mi paloș tare?
Ce poate să figureze
Și-al tău cap să ți-l reteze,
Singur cum numai în lume
Eroul Irod are nume
De care numai când aude,
Pasărea în sbor s'ascunde?

(Către Regi).

Dar voi? năluci pământene,
Din unghiuri răsăritene,
Cu atâta îndrăsnire
Cercați a mea stăpânire
Ca cu a voastră stăpânire
Vreți s'aduceți în amăgire
Pe poporul din Iudeia
Ca să creadă că-i Mesia
Ca scopul mai bine să vi se nimicească
Voiu împărți poruncă,
Spre a vă pune la muncă.

Gaspar

(Către Irod).

Dar tu Iroade, ce gândești,
Nouă de muncă ne pomenești?
Ca și cum ne-ar fi frică
De a ta inimă mică.
Noi vom ști a te urgisi,
Și armele ce te-or ocoli
In curând le vei vedea
Dacă tu vei voi a ne reținea,
Și pre muncă ne vei da,
Iți vom călca porunca ta,
Având la Dumnezeu credință
Pentru a noastră biruință
Care apărător ne va fi,
Chiar de vom și muri.
Uf! Astronoame Baltazar,
Sloboade-ți ș'al tău jar
C'a p'ăst tiran să-l arză
Și'n Christos să-l faci să crează.

Baltazar

Vrăjitori, idoli și preoți
La stea se închină toți,
Cu multă încredințare
Pentru ca să vază
Ce stea ni se adeverează
Revenind ni se spune cu glas tare
Toți cred a fi nașterea mare
Numai tu prea 'ntunecate
Iroade Impărate,
Nu te vrei nici-cum să-ți arăți
Credința ta că o porți.
Nu teme că te-or bate
Ale tale făr-de-legi toate?
Hulind greu pe Zeitate
Fără a te teme de moarte
Căci ale mele puteri toate
Spre blestem le vei scoate
Și voi porunci la comeți
Și la mai înalți planeți
Ca fulgerul să grăbească
Impărăția să-ți nimicească,
Tu cerescule părinte!
Ascultă ale mele cuvinte:
Mintea lui o luminează
Ca în Mesia să crează.
Dacă aceasta nu primește
Fulger, tunet, slobozește,
Și pucioasă ca să-l arză,
Mântuirea să numai vază
Nu avea atâta răbdare
Cu un ticălos mare,
De care nu-mi este frică
Văzându-l cu inima mică,
O! ticăloasă soartă
Pentru tine orice moarte
De tot o desprețuim
Și întru nimic o socotim.

Soldatul

(Se prezintă înaintea lui Irod).

Impărate prea mărite
Urmează ale mele cuvinte,
Vezi că cu ăştia nu-i cu putinţă,
Orbiţi fiind de credinţă.
Ei ţin de mare onoare
A muri de a mea sabie mare.
Şi mergând a noastră veste
Persia se răscoleşte,
Să cerci a-i scoate din fire
Ca să ne dea desluşire
Despre a stelei ivire;
Că astfel ştiind timpul
Lămurit le vom tăia capul,
Fară a ne mai teme
De neamurile răsăritene.

Irod

(Către soldat).

Pre Joe! tu ai dreptate,
Bărbate prea învăţate.

(Către Regi).

Prietenilor daţi ertare,
Celor ce-mi făcură supărare
Şi desluşiţi-mi şi mie
Când naşterea va să fie,
Ca şi eu cu inima curată
Să-i fac aceluia răsplată.

Melhior

(Către Irod).

Să ai inimă curată,
Par'că n'aş putea să crez
Totuş acea răsplată
Aş voi să o vezi
Ca curând să mă încrez,
Cât este ea de lăudată,
Căci nu poate să fie,
Decât numai viclenie.
Tu Iudeia! pământ întins,
Ce ai sub ceru-ţi mult cuprins,
De ai vreo steluţă anume.
Să ne'ndrepte pe căi bune
Tu pe aceia ne-o dă
De vrei în aceasta fă.

Irod

(Către Regi).

Eu din suflet cu 'nfocare
V'aş face ăst serviciu mare:
Dar vă umiliţi cu umilinţă,
Şi în Christos cu credinţă,

Că despre acestea toate,
Şi naşterea când să fie poate
Nu mi se dete de ştire
De astă mare închipuire

Deci mergeţi, cercetaţi bine,
Şi vă întoarceţi iar pe la mine
Ca şi eu cu plecăciune,
Să-i fac lui închinăciune.

Baltazar

Aşa dar noi vom pleca
Şi pruncul vom căuta ;
Şi dacă-l vom afla,
Iară pe aicea vom da
Ca cu cinste şi mărire
Să dăm împărăţiei tale de ştire.
Fraţilor, să ne gătim :

Şi după stea să pornim,
Căci iată iară ni se arată
Şi pe cale ne îndreaptă.
Şi stându-ne în putinţă,
Iarăşi pe la Irod ne vom întoarce,
Ca să-l facem a cunoaşte,
Ca să'mplinim a noastră făgăduinţă.

CANTECUL III.

(Cu toţii).

Saltă împărătească sfântă
Că îngerii îţi cântă
Cărei îngeri ai cunoscut
Sfânt împărat ai născut,
Pe la toţi în peşteră
Şi trâmbiţa flueră,

Esle au fost dobitoceşti,
Leagăne împărăteşti,
Căci cerescul împărat
In ele s'au înfăşat.
Mărire ţie ! Maică Sfântă,
La împăratul Christos.

CANTECUL IV.

(Cu toţii).

O, Doamne, împărate sfinte,
Primeşte a noastră cinste,
Te rugăm ca să primeşti
Dela noi daruri lumeşti,
Noi am citit că ne scrie

Nouă prin Astronomie,
Ca ţie sa ne'nchinăm
Şi scumpe daruri să-ţi dăm ;
Aur, smirnă şi tămâie
Spre pomenire să fie.

Baltazar

Veniţi să ne închinăm
Şi cu daruri să cădem,

Ca toţi oamenii să fie
De acum până'n vecie.

Ciobanul
(Cu toţii).

Dar voi unde şi în ce parte
Turmele aveţi a paşte
Cum vă este numele vostru,
Şi ce căutaţi prin locul nostru
Şi cu Christos ce aveţi de a face
Abătându-vă încoace?

Baltazar
(Cântă).

Eu Baltazar mă numesc (2 ori).
Cu aur îl dăruesc.

Gaspar
(Cântă).

Eu mă numesc Gaspar (2 ori).
Smirnă îţi aduc eu dar.

Melhior
(Cântă).

Eu Melhior mă numesc (2 ori)

(Cu toţii).

Cu tămâie îl dăruesc.

Ingerul
(Către Regi)

Eu sunt Ingerul lui Dumnezeu
Ascultaţi ce vă spun eu;
Să nu daţi prin cetate,
Ci să daţi prin altă parte,
Ca nimic Irod să ştie
De dulcele nostru Mesie,
Căci el a pus gând rău
Ca să omoare pe fiul lui Dumnezeu.

Irod
(Către soldat)

Eu văd că ei joc vreau a-şi bate
Şi pe aci a nu s'abate.

Soldatul

(Către Irod).

Şi pre mine mă ia minune,
Că umblă cu îşelăciune,
Insă tu ce vei face
Dacă nu se vor întoarce?

Irod

E lesne de a-mi ajuta
Căci pe toţi pruncii voiu tăia.

Călugărul

Dar mai bine m'ascultă
Să nu faci tăere cruntă.

Irod

Tăere! tăere!
Groaznică tăere.

Călugărul

Lasă să nu fie tăere,
Ci să fie numai părere.

Irod

(Către soldat).

Poruncă să se împărtăşească
La armata împărătească,
Că nici glumă să nu le pae,
Ci cu dinadinsul să tae,
Sau de voe sau de silă
Prunci de doi ani fără milă.

Călugărul

(Către Irod).

Sfatul meu acesta este
Să te laşi de acea poveste.

Irod

Of! în cât vei avea răbdare
Ne dându-mi nici tu ascultare.

CÂNTECUL V.

(cu toţii).

Mare Dumnezeu
A tot ştiutorule!
Ţie toţi îţi mulţumim
Pre tine toţi te mărim.

Soldatul

Inălţate împărate!
Acum toate sunt aşezate
Acum toată ţara plânge
Vărsând atâta sânge.
Din porunca ce ai dat,
In această dulce ţară
Un prunc nu mai suge astă seară
Căci nici unul n'a scăpat
Să fii sigur că cu aceia împreună,
A pierit şi acea cunună,
De care s'a auzit
Şi mult s'a vorbit.
Patrusprezece mii de prunci
Tineri de doi ani în jos mai mici
Nici o ertare nu li se dete
De ale noastre agere săgete.
Ca să moară şi Christos,
Ce ţie-ţi era primejdios,
O cum plângeau mamele
Că toate s'au înfiorat
Când le-am cuvântat
Tăceţi! maice sărace
Că n'avem alta ce face,
Căci porunca am împlinit
Cu acest lucru cumplit.

Irod

Mai bine ele să plângă,
Decât împărăţia să mi se stingă,
Decât să-mi ia a mea domnie,
Urgisitul de Mesie.

CANTECUL VI.

(Cu toţii).

Of! Iroade tiran mare
Ce ai hotărât acea urmare,
Ca să faci groaznice munci,
Să stingi Iudeea de prunci.
Tiran rău şi blestemat
Câine turbat şi spurcat
Pentru ce să pedepseşti
Pe mame de fii să lipseşti,
Căci Creatorul cerurilor
Şi al tuturor făpturilor,
Nu lasă pofta a-ţi împlini
Şi pe Christos a-l prăpădi.

URARE.

In această zi prea sfântă şi prea lăudată
De tatăl din ceruri spre mântuire dată
Ce cu mare bucurie toţi o aşteptăm,
Vedem pe cel puternic de voe nu cum gândim
In eslea dobitoacelor cum se pleacă
Şi că un prunc pământean în scutice se'nfaşă.
Of! câtă bucurie într'astă zi simţim,
Când cu întreaga făptură sub cer ne veselim.
In cer toţi Cheruvimii şi Serafimii saltă
Şi cântări de mărire celui puternic înalţă.
Sus glorie, jos pace cu toţii glăsuim
Şi cu inimi curate pre Dumnezeu mărim,
Jos pe pământ o întunecime de neguri
Isgoneşte lucirea unei stele de iviri.
Care astăzi în strălucire s'a arătat
La trei regi dela răsărit, cari au plecat
După dânsa spre a căuta pe marele împărat,
Pe care aflându-l în esle, i s'a închinat.
Coprinşi fiind şi noi de această minune
Luarăm îndrăsneala D-voastră a spune:
Că cu toţii am schimbat aci pe pământ
Vesmintele spre a căuta pe cel sfânt.
Astăzi şi D-voastră tot binele din Lume
Ani mulţi, zile senine. Vă poftim anume.
Din inimă rugând pe Cel a tot Puternic
Să vă încoroneze sănătatea mulţi ani ajungând.

Cine-i Moş-Crăciun.

Chiar când s'a născut Christos
Două gălbioare stele
După cum deșiri mărgele,
Deșirându-se și ele
De pe cer căzură jos.

Multe, multe ca'n povești!
Numai Dumnezeu le știe
Poate o sută, poate o mie,
Câte-au fost îmi pare mie,
N'ai văzut tu de când ești!

Le-a văzut un om bătrân
Și mirat s'a dus să vadă
Unde-ar fi putut să cadă?..
Și găsind una 'n zăpadă
O luă și-o puse 'n sân.

Iar acasă la copii
Când le-o arătă pe masă
Ce minune a fost să iasă?...
Că de-odată întreaga casă
S'a umplut de jucării.

Și-a zis Moșul: Ce să faci
Omule, cu atâtea toate?!..
Să le 'mparți în lume toate
La nepoți și la nepoate,
Și le-a pus pe toate 'n saci.

La Crăciun cată copiii
Cu purtări și note bune
Căci un înger îi tot spune
Pe la ce copii să sune
Să le-aducă jucării.

MILOSTIVUL

Dintre toţi elevii şcoalei, Marin era cel mai sărac. N'avea decât hăinuţele vechi, decolorate, cu care umbla îmbrăcat şi la şcoală şi acasă şi sărbătorile. Hăinuţa îi rămăsese scurtă, mânecile până la coate, iar pantalonaşii, cârpiţi cu grije, aveau atâtea petice, încât nu se mai cunoştea ştofa din care fuseseră alcătuiţi la început.

Dar, cu toată neavuţia lui, trecea, pentru toţi, drept pildă de cuminţenie şi hărnicie la învăţătură. Nu lipsea niciodată dela şcoală. De era vreme bună cu soare bălai, sau aspră, ploioasă, ori viforul scurma nămeţii de zăpadă, nu se dădea bătut; lupta din răsputeri totdeauna şi învăţătorul îl găsea la locul lui, în banca din faţă, cu caietele îmbrăcate cu hârtie de jurnal şi cartea deschisă.

Cu elevii se purta atât de frumos şi le întindea o mână de ajutor sau o vorbă mângâietoare oricând, încât îl socotiau prietenul lor cel mai cinstit, cel mai bun, cel mai sărac.

Avea tovarăş de bancă pe Eugen, copilul bogătaşului Pârâianu, mare negustor, stăpânul unei prăvălii luminoase, căutată de muşterii, om — bunătatea lui Dumnezeu, — şi foarte iubitor al celor săraci

Eugen purta în suflet, zestre dela tatăl său, milă adâncă pentru cei suferinzi şi din pricina asta, şcolarii îl porecliseră frumos: „Milostivul".

Plouă în ziua aceia.

O zi rece, cu ploaie deasă de toamnă.

Frigul înţepa ca un vârf de ac şi ciorile se roteau prin văzduhul sur, croncănind, să vestească apropierea iernii.

Ploua de câteva zile.

Eugen venise mai de vreme la şcoală, să-şi repete singur, în linişte lecţiile.

Citea cu glas scăzut. Dar gândul nu-i prea era la învăţătură.

Din când în când, îşi îndrepta privirile bucuroase, vesele, spre picioare.

Avea ghete noi.

I le cumpărase din oraş, tatăl său, şi-i veneau tocmai bine.

Aveau talpă groasă, căptuşite cu postav, prinse 'n cuie, să nu se strice lesne, să fie cât mai trainice.

Şi ce mulţumire avea Eugen că se înoise.

Cum sunt toți copiii făloși, tot așa și el, ținea picioarele afară din bancă, șiret, ca ceilalți elevi intrând în clasă să-i vadă ghetele noi, și să-l laude.

Ceasul nu sunase încă ora la care trebuia să sosească elevii.

Era cam de dimineață. Ușa s'a deschis larg și Marin, modest ca totdeauna, a intrat în clasă.

După ce a spus bună ziua colegului său, a pus pe bancă traista cu cărți.

Era ud ca un burete și de l'ar fi stors cineva, apa s'ar fi scurs din el șiroiu.

N'avea ghete noi, ca Eugen, ci purta niște târligi de postav, lucrați de maică-sa, din prisosul ce-l găsise pe acasă.

Din cauză că umblase cu ei prin sloata de afară, se îmbibase cu apă și noroiu, atârnându-i greu și ținându-i umezeală.

Se așeză lângă sobă, să se usuce puțin până la intrarea învățătorului.

Ca să se svânte mai repede, stoarse pulpanele hăinuței. Eugen trăsese picioarele sub bancă, lăsase cartea din mână și se întorsese cu privirea după Marin, gânditor. Ochii îi înotau în lacrimi, dându-i privirilor o lucire minunată, blândă.

Inghiți un nod de plâns ce-i năvălise în gât. Scotocea în minte să afle un răspuns la întrebarea pe care și-o pusese singur și aflându-l suspină, ușurat, cum ar fi suspinat la deslegarea unei probleme grele. Ieși din bancă și se duse lângă Marin, alături, la sobă.

Marin băgă de seamă ghetele lui noi:

— O, ce ghete frumoase ai...

— Iți plac?

— Da!

— Ai vrea să ai și tu așa ghete?

— Mai întrebi?

— N'are cine să-ți cumpere?

— Nu. Tata câștigă așa de puțin, încât abia ne ținem traiul.

— Mai ai frați?

— Incă trei mai mici.

— Și... îți plac ghetele mele?

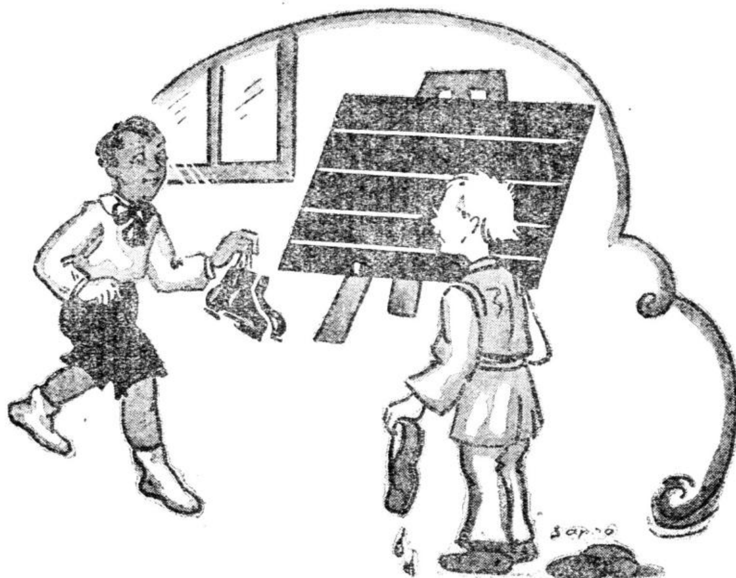
— Foarte mult.

— Te-ai bucura să fie ale tale?

— Dar dacă nu sunt...

Eugen se apleacă repede, desfăcu şireturile, scoase ghetele din picior şi rămase numai în ciorapi.

I le întinse lui Marin:

— Uite-le !...

— Ce să fac ?

— Scoate târligii uzi şi încalţă-le.

— Dar...

— Să vedem cum îţi vine cu ele...

Mai pe vrute, mai pe nevrute, Marin se supuse, neştiind ce gânduri are colegul său.

In vreme ce Marin lega şireturile, Eugen trase târligii uzi şi grei, spunând:

— Iţi stă bine... nu ?

— Da...

— Ia-le tu... ţi-le dau ţie...

— Eugen...

— Tatăl tău nu are bani mulţi, nu poate să-ţi cumpere ghete aşa bune şi călduroase... Trebue să-ţi fie frig numai cu târligii ăştia.,. Tata are bani destui.

Poate să-mi cumpere alte ghete, tot ca astea...

— O să răcești, Eugen, cu târligii uzi...

— Nu... la prânz vine servitorul să mă ia cu trăsura, dela școală. Până acasă nu e drum lung.

Mintea lui Marin nu mai avea putere să judece.

I se învârtea cova în creer și o amețeală îl cuprinse, într'o pornire de dragoste frățească, desfăcu brațele.

Iși cuprinse prietenul și-i săruta obrajii pe care alunecau lacrimile, ca niște stropi fierbinți de recunoștință și mulțumire.

Gângăvea în neștire și nu mai știa cum să-i mulțumească lui Eugen. Nu se putea lega de gândul că au să-i rămână lui, numai lui, ghetele atât de frumoase și căptușite.

Se credea într'un vis și aștepta să se trezească, să se arate cineva care să-i ceară înapoi ghetele, lăsându-l tot cu târligii lui îmbuibați cu apă murdară.

Când ajunse acasă și-l văzu maică-sa fără ghete, Eugen se încurcă la vorbă și nu găsea cuvântul potrivit, să-i explice ce se întâmplase.

Mirată, l'a întrebat :

— Unde-ți sunt ghetele ?

„Milostivul" abia și-a stăpânit plânsul și-a simțit cum i-au înflorit în genele negre, lungi, două lacrimi, ca două perle aninate, gata-gata să cadă pe obrajii rumeni.

Se temea acum.

Se temea să nu-l certe, sau să-i spună că n'a făcut o faptă bună.

Cu capul plecat se apropie, luă mâna mamei, o sărută sfios, fără șoaptă. Privi în jurul său, să se încredințeze că numai ei doi sunt în casă și apoi murmură stins :

— Să nu mă cerți...

— Nu te ceartă mămica... spune...

— Să nu-mi spui nimic rău și urît.

— Nu-ți spune mama...

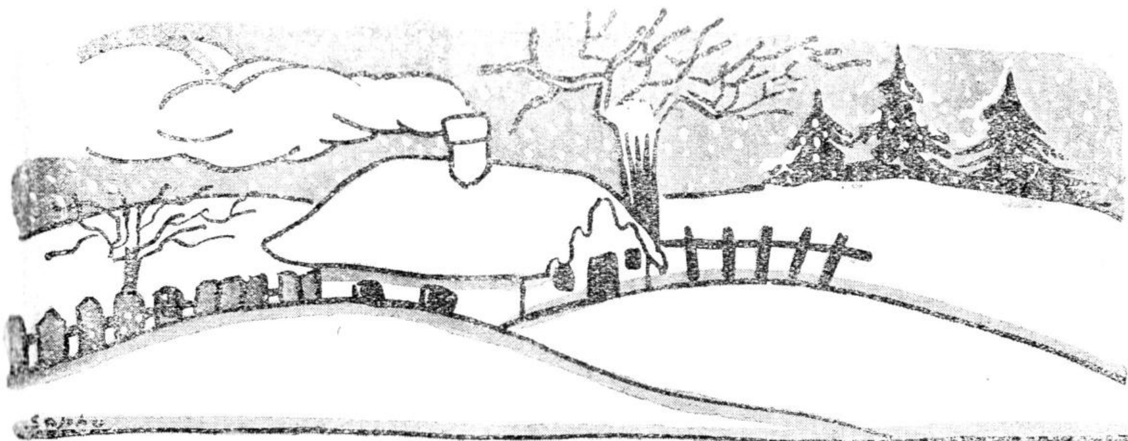
Ghetele mele le-am dat lui Marin, colegul meu de bancă. E sărac. Tatăl său e tăietor de lemne. N'are bani... Și lui îi era frig numai cu târligii ăștia uzi... mi-a fost milă de el sărăcuțul... și domnul ține mult la el, fiindcă învață bine.

Ne mai putând să-şi stăpânească perlele din gene, le lăsă să-i lunece pe obraji, spre bărbie.

Dându-şi seama de câtă bunătate arde în sufletul copilului şi ce neasemuit de frumoasă faptă a făcut, mama îl ridică în braţe, îl strânse la piept şi-l mângâie mult... mult...

Pe când în ei se cobora în pace, o mulţumire deplină, curată şi caldă ca o primăvară sfântă, aducătoare de noroc.

Şi Eugen milostivul, aşteptându-şi tatăl, să-i cumpere ghete noi, nu-şi mai găsea loc prin toată casa, de bucurie.

La bordeiul lui Marin.

Moş Ajunul.

A bătut la ușa noastră
Până'n ziuă Moş Ajunul,
Să ne-aducă veste nouă
Cum că mâine e Crăciunul.

Am tras repede zăvorul
Dela ușa din privdor
Şi intrând unchiaşu'n casă
Ne-a urat: „Noroc şi spor".

A nins vremea peste moşul
Şi-i e barba de zăpadă
Ca omătul ce s'aşterne
In troene prin ogradă.
Iar pe umeri, deopotrivă
Cu povara cea de ani,
Intr'un sac cu daruri poartă
Jucării şi gologani.

Lângă vatră ni s'aşează
Şi cu drag ne povesteşte
Basmul sfânt al Celui care
Toată lumea cârmueşte,

Basmul naşterii slăvite
A copilului Christos
Care lumii răsărit-a
Soare nou şi luminos.

Apoi moşul ne sărută
Şi ne'mparte gologani,
Iar copiii roată'n juru-i
Ii urează: la mulţi ani!
Şi se duce moş Ajunul
Cel cu barba de zăpadă
Revărsând belşug şi daruri
Din ogradă în ogradă.

Hai, Lerui, Lerui-Doamne!

Sus boieri, nu mai dormiţi,
Hai, Lerui, Lerui-Doamne!
Vremea e să vă gătiţi;
Casa să v'o măturaţi,
Masa să v'o încărcaţi,
Căci umblăm şi colindăm,
Şi pe Domnul căutăm.
S'a născut un Domn prea bun,
In locaşul lui Crăciun.
S'a născut un Domn frumos,
Domnul Iisus Christos,
Nu dormim în astă seară,
Ci şedem de priveghială,
Din seara ajunului,
Până'ntr'a Crăciunului,
Aşteptând pe domnul sfânt
Să coboare pe pământ.
El e fiul cerului
Şi Domnul Pământului.
In seara de Moş-Ajun,
Vin copiii lui Crăciun,
Să cânte, să colindeze,
Viaţă lungă să ureze,
Tuturor ce sunt în casă
Şi se veselesc la masă.
Să vă dea Christos de toate:
Noroc mult şi sănătate
La anul şi la mulţi ani!

Moş Crăciun.

Bună seara, dragi copii,
Iat'un sac de jucării;
Le-am adus doar pentru voi;
Cai, păpuşi şi haine noi.

Cine vrea un căluşel?
Cine vrea un mieluşel?
O păpuşe, cine vrea?
Dar o sfântă de nuia?

Na şi ţie! Luaţi de-aici
Mandarine şi covrigi;
Nuci, smochine şi pesmeţi.
Fiţi, vă rog, mai îndrăzneţi!

La Moş Ajun.

M'am culcat de vreme, ca să mă scol la miezul nopţii. Am închis ochii, dar n'am dormit. Aveam cisme noi. Nu le pusesem până atunci. Traista în cuiu, băţul după uşe, căciula la căpătâiu; şi căciula era nouă. Imi tâcâia inima, aşteptând pe Bănică cu tovarăşii. Am răbdat cât am răbdat, dar n'am mai putut. Mulţi poate nu veţi fi ştiind ce va să zică Moş Ajun, la 8 ani, ba încă atunci când ai cisme noi.

* * *

— „Mă îmbrac, mamă, vine Bănică.

El era şeful meu! Voinic, îndrăzneţ şi de 14 ani. Eu eram cel mai mic din ceata de 7 inşi.

Mama îmi răspunse necăjită: „Dormi liniştit, mai e până la miezul nopţii".

In sfârşit, dă să mă îmbrace. Aprinse lumânarea. Pe geamuri, frunze albe şi groase. Afară ger. Trăsei repede pantalonii. Intrai într'o haină de lână albastră, apoi într'o scurteică blănită cu oaie. Mă încinsei cu o basma roşie.

Cismele! Cismele nu intrau. Trage și trage și luptă, până când mama rămase cu o ureche în mână. Plângi eu, râzi mama.

Până n'a cusut urechea cismei, n'am încetat din urlat. Mi-am scos târlicii și abia mi-au încăput cismele. „Nu e semn bun". Ca acum mi-aduc aminte de acest gând.

— Să nu te muște vr'un câine, vai de păcatele mele!

Am tras căciula pe urechi. Am înhățat bățul și până să vie Bănică, am strigat de vreo douăzeci de ori: „Bună dimineața la Moș Ajun!".

Tata se prefăcea că nu știe cine strigă.

— „Ia să le aruncăm pisica în brațe. Oameni mari și la Moș-Ajun!".

Și strigam mereu îngroșând glasul, cu ochii la cisme. Mă strângeau, dar... nu făcea nimic.

Haiti! Bătuse în geam.

— Bănică?

— Bănică.

Și sbuchi pe ușă afară.

* * *

Zăpada prinsese din poleiu o coajă tare și alunecoasă. Ceață, ceață, deabia zăriai la doi pași.

Bănică în frunte. Noi grămadă după el, ca să nu-l pierdem în ceață.

Grăbiți, sperioși și alunecuș, cădeam p'un capăt. Șeful râdea.

— Unul la rând... doi la rând... trei...

— Unde suntem, nea Bănică?

— Dracu să știe; nu văd nimic

— Unde suntem nea Bănică?

— Om fi printre vii?

Și suflam greu de tot.

— Ai ostenit, mă... cutare?

— Aș, nu-u-u!

— Mai avem, nea Bănică?

— Zău că nu știu, nu văd nimic.

— Om fi la gropi.

— La gropi? Nu văd nimic. Stați! Băgați de seamă. Un țipăt disperat și scurt. Mă duceam în jos, adânc, parcă se scufundase pământul sub mine.

— Ce e mă? strigă Bănică speriat. Unde ești, mă?

„Gropile... Radule!"

Doi mai mici începură să țipe.

Nu mă oprisem decât în fundul gropilor. Nu mă durea nimic, dar de frică, începusem a clănțăni și nu izbutiam să dau chiot. Numai spre ziuă am putut eși, dar colindatul l-am pierdut.

ORFANII.

In amintirea fratelui meu Oiță, mort în Războiul pentru Intregirea Neamului.

Mai bine de doi-trei ani
Se sbăteau bieții sărmani,
In mizeria cea mare
Unde cu greu ai scăpare!

Fiindcă tatăl lor iubit
Pentru țară a murit,
Singurei cu mama lor
Se plângeau făr'de-ajutor.

Intreba mereu 'n cale
D'o văduvă ce stă 'n vale,
Intr'un sărăcuț bordei,
Iar în față are un tei.

Care 'n luptă i-a pierit
Soțul ei cel mult iubit,
Ș'au rămas vr'o trei orfani
Fără hrană, fără bani.

Nimeni n'avea îndurare
Să le dea mici ajutoare
Și nici nu gândeau anume,
Că mai sunt lipsiți pe lume.

De Crăciun pe 'nserat
A intrat un domn în sat,
In mașină lucitoare
De-ți lua ochii ca'n soare.

Iar un om îmbătrânit
Din grai astfel i-a vorbit:
— „D'unde cunoști pe Vasile
Care nu mai este 'n zile?

— „In războiul de 'ntregire
Am fost cu el în oștire,
Și mereu 'mi povesta
Că'n sat soartă rea avea!

Fiind odată adormit
In locul meu a pornit,
Ca să afle pe dușman
Care ne pândea avan.

Dimineața când m'am sculat
Pe soldați i-am întrebat:
„Cine rândul mi-a făcut?"
Toți 'n plâns și-au dat cuvânt:

— „Vasilică a plecat
Sergentul când te-a strigat,
Și d'un glonț înveninat
Cursul vieții și-a schimbat!".

. . . .

A douăzi de dimineață
Se pierdeau prin neagra ceață,
Domnul cu cei trei copii
Cari surâdeau sglobii.

Fetița cu Chibrituri.

Era îngrozitor de frig. Ningea și se înopta repede. Era cea din urmă seară a anului. Pe frigul și întunericul acesta mergea pe stradă o biată fetiță cu picioarele goale. Când eșise de acasă, era, firește, încălțată cu pantofi, decât era niște pantofi foarte mari. Erau niște pantofi pe cari îi purtase maică-sa și pe care fetița îi pierduse cu câteva minute mai înainte, când voi să se ferească de două trăsuri cari veneau în goana nebună a cailor.

Unul din cei doi pantofi n'a putut fi găsit, iar pe al doilea îl găsi un băiat, care o șterse cu dânsul promițându-și să facă dintr'însul un leagăn, când o fi și el vreo-dată tată de copii.

Și așa, fetița mergea cu piciorușele goale pe cari frigul le înroșise și le învinețise cu desăvârșire. In șorțișorul ei vechiu, purta mai multe cutii de chibrituri.

De asemenea în mână avea un pachet cu chibrituri.

Cât fusese ziua de mare, nu-i cumpărase nimeni și nimeni nu-i dăduse un ban de pomană. Flămândă și degerată, se târa mai departe biata micuță și arăta cu totul speriată și descurajată.

Fulgii de zăpadă se așterneau pe lungul ei păr blond, care îi cădea pe umeri în bucle bogate, dar în momentele acestea fetița nici nu se gândea la frumosul păr ce-i împodobea capul. La toate ferestrele se vedeau strălucind

lumini puternice, iar pe străzi se răspândea mirosul delicioaselor fripturi de gâscă. Era ajunul Anului Nou şi gândul acesta umplea toate simţurile micei copile.

Fetiţa căută adăpost într'un colţ printre două case dintre cari una eşia afară în stradă mai mult decât cealaltă. Işi strânse sub dânsa piciorușele, dar îi era frtg din ce în ce mai mult. Totuşi, nu avea curajul să se întoarcă acasă, deoarece nu vânduse nici o cutie de chibrituri şi nu căpătase nici un ban. Fără doar şi poate, că tatăl ei ar fi bătut-o, în afară de aceasta era frig

şi acasă. N'avea peste ei decât acoperişul... Vântul pătrundea şuerând şi îngheţând peste tot înlăuntru, cu toate că găurile cele mai mari fuseseră astupate cu paie şi cârpe.

Oh, cât de bine ar face flacăra şi căldura unui chibrit! Numai dacă ar îndrăzni să scoată unul din cutie, să-l aprindă şi la flacăra lui să-şi încălzească degetele!

La urmă fetiţa scoase un chibrit şi-l aprinse.

Chibritul dădu o flacără caldă și luminoasă, așa ca o mică lumânare. Era însă o lumină cât se poate de ciudată. Fetiții i se părea că stă înaintea unei mari sobe de fier, împodobită cu tot felul de alămuri; focul ardea așa de frumos și căldura lui era așa de binefăcătoare!

Fetița își întinse picioruşele, ca să le încălzească și pe ele – tocmai atunci se stinse flacăra. Pierì soba cea caldă și nu rămăsese decât scrumul dela chibrit pe care fetița îl ținea în mână.

Fetița frecă un alt chibrit, care se aprinse și răspândi lumină. Zidul pe care căzu lumina deveni transparent ca un văl. Micuța putea să vadă cum în odae unde masa era acoperită cu o pânză albă și curată, pe când dintr'un castron de porțelan eșiau aburii așa de plăcut mirositori ai unei gâște fripte și umplute cu prune și mere.

Ceeace era și mai frumos, e că gâsca sări din castron și având în spate cuțit și furculiță, luă drumul spre locul unde se afla fetița... Dar chibritul se stinse și acum nu se vedea decât zidul cel gros și rece.

Aprinse un alt chibrit. Acum fetiței i se părea că stă sub cel mai frumos pom de Crăciun, mult mai mare și mai bogat împodobit decât cel ce văzuse prin geam la negustorul cel bogat. Pe ramurile verzi ardeau mii de lumânări și printre ramuri atârnau tablouri frumos colorate ca acelea ce le văzuse la vitrine. Fetița întinse amândouă mâinile spre dânsele, — dar chibritul se stinse. Numeroasele lumânări de pe pomul de Crăciun s'au urcat sus, tot mai sus, până ce fetița văzu că nu erau altele decât stelele cerului. Una din stele căzu în jos, trăgând pe cer o lungă dâră de foc.

„Acum moare cineva!" zise fetița, căci bătrâna bunică, singura care se purtase drăguț cu dânsa, dar care murise de mult, îi spusese: „Când cade o stea, un suflet de om se suie la Dumnezeu".

Aprinse din nou un chibrit, frecându-l de zid.

Chibritul aruncă o lumină în jurul său și în strălucirea ei fetița văzu pe bunică-sa luminată puternic și privind-o cu toată blândețea și prietenia.

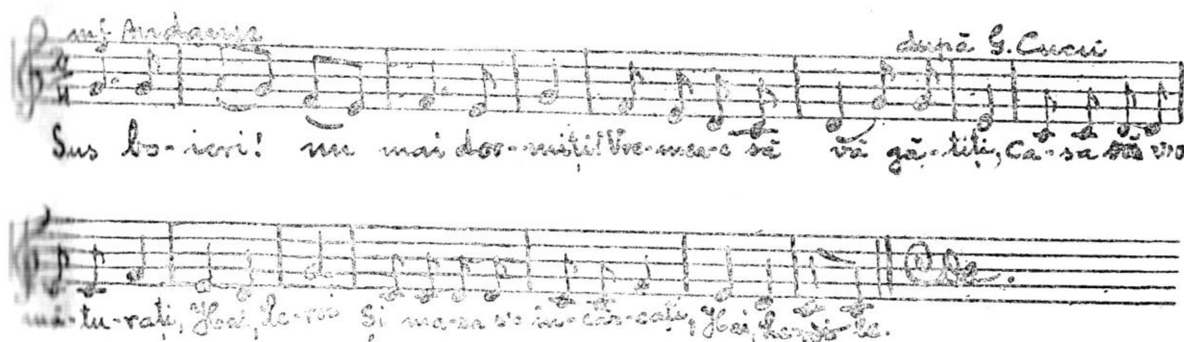
„Bunico!" strigă micuța „ia-mă cu d-ta! Știu că îndată ce se va stinge chibritul, vei dispare așa cum a dispărut soba cea caldă, gustoasa friptură de gâscă și merele și strălucitorul pom de Crăciun".

Iute-iute aprinse și celelalte chibrituri ce se mai găsiau în cutie, deoarece vroia să ție acolo pe bunică-sa, iar chibriturile răspândeau o lumină mai puternică decât lumina zilei. Bunica nu fusese nici odată așa de fru-

moasă şi aşa de mare. Luă pe fetiţă în braţe şi acum plutea sus în văzduh în strălucire şi bucurie. Pierise şi frigul şi foamea şi teama: bunica şi fetiţa erau la Dumnezeu.

In dimineaţa următoare — o dimineaţă rece şi îngheţată — fetiţa a fost găsită moartă la colţul casei. Ingheţase în ultima zi a anului vechiu şi stătea acolo cu obrajii învineţiţi şi cu un zâmbet în jurul gurei. Dimineaţa Anului Nou, răsări pe trupul nou al bietei fetiţe care stătea acolo cu pachetele de chibrituri din cari abia arsese o cutie.

Trecătorii ziceau: „A vrut să se încălzească!" Nimeni n'a ştiut ce de lucruri frumoase văzuse mica fetiţă şi în ce strălucire intrase cu bunică-sa în bucuria Anului Nou.

2. Că umblăm şi colindăm
Şi pe Domnul să'l cântăm,
Din seara Ajunului...
Până'ntra Crăciunului!...

3. Că s'a născut Domn prea bun
In sălaşul lui Crăciun;
Că s'a născut Domn frumos
Numele lui e Hristos!...

Moş Crăciun.

Mag bătrân din vremuri bune
Moş Crăciune,
Răsărind din lumi de basme, tu vii iar cu traista plină
De minuni, de doruri sfinte şi de datină creştină...

Tu vii iar ca'n vremea bună de belşug şi feerie,
Când te aşteptam cu suflet de copil
Să atârni de straşini negre, sclipitoare broderie
Şi de crengi s'anini flori albe ca 'n April...

Tu ne-aduci din nou credinţa bunei vremi de mai 'nainte
Bunei vremi patriarhale, ce de veacuri o rechem,
Când pe cerul nopţii sfinte
Steaua strălucea deasupra ieslelor din Betleem.

Moş Crăciune, Moş Crăciune,
Mag bătrân din vremuri bune,
Azi, când vii cu traista plină, cum veneai şi altă dată,
Am să-ţi fac o rugăciune,
Moş Crăciune !

Sunt copiii la noi în ţară mulţi ca spuza de săraci;
Ñu mai tu poţi să-i împaci!...
Pe la vatra lor sărmană treci şi-acum şi nu uita
Să le-aduci şi lor o rază din milostivirea ta,
Şi le alină a lor povară
Creştineasca bucurie să cuprindă 'ntreaga ţară!

Pentru ei mă rog de tine,
Pentru ei şi pentru mine,
Moş Crăciune.

O socoteală de Crăciun.

A fost odată un băiat sărac. El auzise vorbind, că în seara de Crăciun oricine îşi poate găsi norocul.

Băiatul eşi la câmp. Era frig şi lună frumoasă. Cum mergea aşa, deodată zări pe zăpadă două urechi lungi. Un iepuraş şedea în zăpadă ca într'un cuib.

Băieţaşul se apropie încet ca să-l prindă. El se gândia în sine: „De-aş prinde acum iepurele, i-aş lua pielea şi aş vinde-o. Pe ea, iau desigur cel puţin 100 lei. Cu banii aceştia cumpăr un mieluşel şi mă duc cu el la păşune pe un munte. Când va fi mare, îl tund şi îi vând lâna cu 200 lei. Asta face în 10 ani 2000 lei. Atunci vând şi oaia şi-mi cumpăr vacă. Vaca trebue să-mi dea lapte şi atunci vând unt şi brânză, vând şi viţei, ori îi ţin să fac o cireadă întreagă. Aceasta, în câţiva ani îmi aduce cel puţin 10.000 lei, aşa că pot trăi foarte bine şi la prânz pot avea pâine şi brânză şi unt de cel mai bun.

După aceea vând cireada şi capăt mulţi bani, îmi cumpăr o casă frumoasă şi banii îi pun la bancă aşa că în curând voiu avea 100.000 lei. Incep, apoi un negoţ mare şi mă fac milionar. Apoi împrumut cu bani pe rege, pentru

cari îmi dă moșii întinse, pe urmă mă duc în războiu și mă fac general vestit și iau de nevastă pe fata regelui și mă fac și eu rege. Apoi mă întorc odată și în satul meu ca să mă vadă toți oamenii. Mamei mele îi duc un sac de lei; pentru băieți aduc tot felul de daruri de Crăciun și pe toți oamenii îi fac bogați, chiar și pe văcar. Doamne, ce bucurie are să fie atunci!"

Zicând acestea, băiatul, pliosc! bătu în palme de bucurie. Iepurele, țâșt, fugi speriat p'aci încolo. Precum mai înainte nu știa ce să facă de bucurie, că are să fie rege, așa stătea acum în frig cu pantalonii rupți și cu mâinile înghețate; îi trecură toate gândurile de pricopseală.

Iepurele, de nu l-o fi împușcat cineva până acum trăește și azi.

De nu crezi, du-te și-l vezi; dar tot în seara de Crăciun să te duci.

Colindătorii.

Cad pe-afară fulgi din cer,
Crapă pietrele de ger...
Iar în soba din odae
Focul arde cu văpaie.

Dan şi Dinu stau la masă,
Unu'ntr'altul ei se'ndeasă,
O revistă răsfoind,
Pozele-i din ochi sorbind.

Mama, la un şorţ tiveşte;
Tatăl un ziar citeşte...
Este seara de ajun,
Când se-aşteaptă „Moş-Crăciun".

De pe străzi învecinate
In odae-un glas răsbate:
Glas — păstrat din moş-strămoşi —
De colindători voioşi.

Mama, ca din vis tresare.
— „Să vă spun azi o 'ntâmplare!...
„Ah!. de când s'a petrecut,
„Ani vre-o treizeci au trecut!"

Tatăl părăsi cetitul,
Dan şi Dinu, răsfoitul...
Toţi la ea ţintesc privirea...
Mama 'ncepe povestirea:

„Şase ani aveam, abia,
„Când odată, sora mea,
„Tristă dela şcoală vine...
— „Ce ai dragă?"
— „Nu mi-e bine!

Doctorul... o cercetează:
— De!.. E rău!.. De-acuma... pază!..
„Căci se ia această boală!
„A luat-o.. dela şcoală!...

„Grabnic, cealaltă fată,
„Trebueşte 'ndepărtată,
„La vre-o rudă!... unde-ţi şti!...
„Spre a nu se molipsi!"

Astfel doctoru-a vorbit.
Mama, tata-au înlemnit...
Iute-apoi trimisu-m'au
La bunicii mei să stau...

Bine o duceam la ei;
Mă iubeau bunicii mei!
Jucării îmi cumpărau...
Ce să-mi facă, nu ştiau!...

Totuşi... dor mi-era: de mamă!...
De cămin!... Dar mai cu seamă,
Inima mi se strângea,
Când gândeam la sora mea!

— „Ah! (în gând mă 'nvinuiam)
„Cum strigam eu, cum plângeam,
„Când ea, — 'n glumă doar, uşor —
„Mi-atingea vr'un lucruşor!...

„Mama trebuia, cu grabă,
„Să se smulgă dela treabă,
„Să alerge!... pentru-a face
„Linişte 'ntre noi şi pace!...

„Eu eram cea vinovată.
„Totuşi ea era 'nfruntată:
— „Eşti mai mare!... Minte n'ai?...
Și-azi... în pat ea zace!... Vai!...

„Se va face bine oare?...
„Cine ştie?... poate... moare!...
Gânduri d'astea mă munciau...
Lacrimi din ochi îmi curgeau.
. . . .

Voie nu li se dedea,
A intra 'n odaia mea!...
Spre Crăciun... i-am tot pândit,
Zile 'ntregi!... Dar n'au venit.

Cât eram de 'ngrijorată!...
„Ce-i, de nu se mai arată?...
„Asta nu-i semn bun, de loc!...
. . . .
Mă sbăteam, ca şi pe foc!...

Mama, tata, când şi când
La bunici veneau pe rând
Dar ş-atunci eu îi vedeam
De departe, doar prin geam.

„Sorei mele i-o fi rău?...
„O! Preasfinte Dumnezeu!...
„S'au... mai ştii?... părinţii mei,
„S'or fi 'mbolnăvit şi ei?...

„Moş-Ajunul“ vine!... Stam,
Cu bunicii, ş'ascultam,
Cum stăm ici în astă seară...
Glasuri s'auziau de-afară:

„Asta-i seara lui Crăciun,
„Florile dalbe!“
„Când se naşte Domnul bun,
„Florile dalbe!“
. . . .
Tata mare 'n prag ieşia,
Cu mâini darnice 'mpărţia:
Nuci, covrigi, bani sunători,
Mere... la colindători.

Şi abia un rând plecau,
Alţii 'n locul lor sosiau,
Scârţâia de paşi zăpada,
Răsuna de cânt ograda...

Dar eu par'că n'auziam,
La părinţi doar mă gândeam,
Şi la scumpa-mi surioară...
O vedeam... trăgând să moară!...

Dinspre poartă, numai iată,
Se aude-o nouă ceată.
La fereastră nu se-opresc,
Drept în tindă năvălesc...

Cântă, de răsună tinda...
Iar când au sfârşit colinda,
Veseli buzna 'n casă dau...
Cine credeţi că erau?...

Mama! tata!... sora mea!
Ah! cum inima-mi bătea!...
Par'că nu-mi venia să cred!...
Ei spre mine se reped.

Rând pe rând mă'mbrăţişează...
Nu ştiam: visez?... sânt trează?...
Din îmbrăţişarea lor
Mă smulsei apoi cu zor.

Jucăriile-am luat,
Ce bunicii mi le-au dat;
Și la sora mea m'am dus,
La picioare i le-am pus:

— „Ţie ţi-le dăruiesc!
„Uite!... Şi-ţi făgăduiesc:
„Voi fi bună şi cuminte!
„N'oi mai plânge de-azi'nainte!...

Toţi au râs cu poftă mare...
Şi acasă, la plecare,
Ei cu dânşii mă luară...
O! ce fericită ţară...

Ani de-atunci... atâţia sunt...
Totuşi eu în pieptu-mi simt,
Chiar şi astăzi, dulci fiori...
Când aud colindători...“

Tainele lui Moş-Crăciun.

— „Mamă-Mare, cum se face
că bătrânul Moş-Crăciun,
de atâta vreme 'ncoace,
n'a murit şi-i tot pe drum?

...Și-apoi, uite, niciodată,
de când sunt, nu l'am văzut.
Se aude 'n lumea toată
că e mic şi necrescut,

dela librării din ele?
Căci pe-acolo nu mai sânt
când coboară dintre stele
Moş-Crăciunul pe pământ!

Iar m'am străduit zadarnic
să 'nțeleg pe Moş-Crăciun:
cum cu cei săraci nu-i darnic
şi cu cei bogați e bun?!

c'are 'n spate o desagă
şi 'n ea multe jucării,
şi, umblând prin lumea 'ntreagă
le împarte la copii.

Și vezi, nu 'nțeleg eu iară:
traista lui nu se goleşte?
Vine jucării să ceară?
Sau să fure? „Șterpeleşte"

La colegii mei, sărmanii!
— silitori, dar toți sărmanii —
nu ştiu cum, dar în toți anii
n'a lăsat nimic, nici bani!..

Vezi! şi mie cât de multe
mi-a adus — şi sunt bogat —
— Dac'ar fi putut s'asculte
chiar pe el l'aşi fi 'ntrebat

— „Ei, acuma taci, nepoate,
să-ţi răspund la toate eu:
Moş-Crăciun nicicând nu poate
a muri, că-i Dumnezeu.

La copii el nu se-arată
fiindcă are-o barbă mare
şi-o spinare cocoşată
şi-i sbârcit, sărmanul, tare.

De aceea el se teme
să nu-i sperie, cumva.
Să mai treacă încă vreme
şi pe urmă-l vei vedea.

Jucăriile 'nainte
le aduce 'n librării
spre a şti cine-i cuminte
din mulţimea de copii.

Pe copiii făr' avere
doar de formă-i ocoleşte.
Şi atâtea făr' a cere,
la bogaţi el dărueşte

într'adins, ca cei ce multe
au primit în dar, răsplată,
voia Domnului s'asculte
să'mpartă la lumea toată...

Astfel tu, ce ai de toate,
voia Domnului să faci,
dă, din ce-ai primit, o parte
şi copiilor săraci.

Micul Cerşetor.

Tată-său fusese marinar şi s'a înecat în mare cu corabie cu tot. Mamă-sa era spălătoreasă; şi cum ea muncia şi noaptea, a răcit, şi după scurt timp muri. Mititelul rămase singur pe lume şi n'avea decât patru ani.

Când au dus şi pe mamă-sa la groapă, micuţul se gândia în sine:

— Cine-mi va spune mie „dragul mamei iubit?" Cine-mi va da mie pâine dimineaţa şi seara? Cine o să-mi facă patul? Cine-mi va da haine curate, dacă cele de pe mine s'au murdărit? Cine mă va ridica în braţe? Cine mă va săruta, dacă m'ar durea ceva.

Vecinii și ei s'au mutat aiurea. Au venit alții la cari dacă micuțul s'a dus și a cerut pe la ușile lor, s'au răstit la el:

— Ce vrei? Ce cauți? pleacă de-aici!

A plecat sărmanul... A eșit în uliță și s'a oprit umilit la un colț și privia în ochii trecătorilor să vadă pe cineva, care să semene cu tată-său sau cu mamă-sa, ca să-l adăpostească.

In zadar însă privea la trecători, căci aveau altă treabă și nu luau în seamă pe copiii rătăciți.

Ar fi murit de foame micul cerșetor în cele dintâi două zile, dacă într'un colț n'ar fi întâlnit o bătrână care vindea poame. Bătrâna, la început îl privi

nedumerită: „Oare de ce așteaptă copilul acesta așa de mult. Poate are de gând să fure?

Când văzu însă că până seara nici nu se mișcase de acolo, i s'a făcut milă de el. Alese un măr stricat și întinzându-i-l, îi zise:

— Ia și se pleci acasă!

Copilul era obișnuit să asculte; și, după cum i s'a spus ca să se ducă acasă, a plecat frumușel către casă...

Era însă întuneric și seara într'un oraș mare toate ușile caselor erau închise. Plânse în sine copilul când se gândi că pentru sine nici o ușe nu era deschisă, nimeni nu-l aștepta, și nu era nimeni care să-i aștearnă un pat.

Apoi sgribulindu-se de frig, în pragul unei uşi, plânse cu suspine până adormi. In vis, îmbrăţişă treapta cea de piatră, care fusese atât de bună să-i apere trupul plăpând împotriva vântului, şi i-a zis ei : „Scumpă mămică".

Noaptea, de multe ori se trezise, când sufla atât de cumplit vântul rece şi gemând, se întoarse pe cealaltă parte, căci tare era patul acela de piatră.

A doua zi, căută iarăşi pe vânzătoarea de poame care văzându-l atât de amărît, i-a dat nişte resturi de mâncare.

A treia şi a patra zi, găsi pe bătrână tot în acelaş loc. A cincea zi însă în zadar o aşteptase în colţul cela. Multă lume trecea pe stradă, mai multă ca de obiceiu, dar numai bătrâna nu se arăta.

Insfârşit, micul orfan întrebă pe un sărman, cu un picior de lemn, căci pe altcineva nu îndrăzni să întrebe:

— Unde este bunica aceea, care vindea poame aici ?

— Micule, azi nu vinde, îi răspunse cerşetorul, căci este sărbătoare.

— Dar de ce este sărbătoare ?

— Pentrucă s'a născut Iisus; nu vezi cum se duc oamenii la biserică?

Unde se duceau atâţia, acolo putea şi el să intre, se gândi micul cerşetor orfan.

Şi mult s'a bucurat când văzu că din acea casă mare şi frumoasă, nimeni nu-l dă afară, nu-l alungă, şi nici măcar nu-l întreabă ce doreşte, ci îl lasă să ia parte la frumoasele cântări şi să fie printre acei domni aşa de bine îmbrăcaţi.

Apoi un bărbat, care părea atât de bun (era preotul) vorbi lumii în biserică, spunând unde s'a născut Iisus în iesle, între păstori; cum a trăit în sărăcie, şi cum a iubit totdeauna pe copii.

Ar fi ascultat chiar şi până seara ceeace spunea acel om bun.

Bisericile stătură toată ziua deschise; seara însă şi ele se închideau, iar el rămase din nou pe drumuri.

Pe uliţi, toate geamurile erau luminate ; se vedeau pomi împodobiţi cu lumânări, cu îngeraşi, cu leagăne micuţe şi în acele leagăne dormia micuţul Iisus.

Orfanul privi aceste frumuseţi mult, mult...

Femei bine îmbrăcate intrau în prăvălie şi cumpărau din acele frumuseţi îngereşti, şi fiecare le ducea copiiilor lor — trimise ca din partea lui Iisus.

Atât de frumoasă era ziua naşterii micului Iisus. Numai că prea era frig în ziua aceea.

VESTITORII.

Erau doi băeți numai de-o șchioapă, cu niște cușme mari până peste ochi, și înfășurați în sumane cu mânecile lungi. Măcar că porniseră dela amiază, mai avea mult până în sat la Viișoara. Drumul era greu prin zăpadă, ș'acuma, la urmă, își cam târau opincile mari înfoiate cu paie.

De sărbătorile Crăciunului, așa se pornesc băeții, cu steaua, spre satele mai bogate. Indrăzniseră și ei, cu steaua lor, să pornească peste câmpuri, peste podul de ghiață al Siretului, spre valea împestrițată de nenumăratele case ale Viișorenilor.

Amurgul punea o umbră albăstrie pe neclintitele întinderi de omăt. Și ei mergeau greu; acuma sfârșiseră vorba și nu îndrăzneau par'că să se mai uite unul la altul. Clopoțelul stelei suna din când în când slab deasupra ei. Ei ridicau capetele și se uitau pe sub marginile căciulilor spre zare. Nu se vedea nimic. Deabia se apropiau de Siret.

In ograda mare a râului începeau să tremure luminile stelelor de sus. Și era o liniște adâncă, par'că împietrise lunca neagră pe lângă care se strecurau ei, coborînd malul. Opincile fâșâiră aspre pe ghiață. Se apucară amândoi de umeri și, încet, trecură dincolo, pe podișul lucios, prin tăcerea tainică a înserării.

După ce urcară celălalt mal, rămaseră privind înainte. Satul nu se zărea. Se întoarseră unul spre altul. Buzele celui mai mic prinseră să tremure.

— „Nu se vede nimic!" murmură cel mai mare. Iar glasul mezinului începu să scâncească:

— „Ne-am rătăcit. Ce facem noi acum? Au să ne mănânce lupii"...

Cel mai mare își înghiți plânsul cu greutate și zise:

— „Mă Ionică, și tata-bătrân zicea că l-a apucat odată o viforniță, și el a mers înainte și a scăpat"...

— „Mi-i frig!" îngână cel mic.

— „Vârăți mânele în mânici, bine, — și grămădește-le sub barbă. Steaua o duc eu. Când om ajunge, avem să cântăm și avem să ne rugăm să ne găzduiască cineva pe noapte. Ți-i foame?"

— „Da".

— „Au să ne deie și mâncare. Dar să cânți bine! N'ai uitat trei crai?"

— „N'am uitat, zise mezinul smârcâind din nas și ținându-și plânsul".

Merseră înainte prin lumina ceaușie a serii. Inainta, în urma lor, pustiu

de zăpadă; frigul creştea parcă şi zăpada scrâşnea ascuţit sub opinci. Din când în când se opreau o clipă, cu sufletele înfricoşate, căutau să pătrundă umbra care-i împresura, nădăjduiau să prindă zgomote de viaţă omenească. Se auzeau câteodată, în răstimpurile acestea, croncăniturile aspre ale cioarelor, amestecate cu ţipetele slăbite ale stăncuţelor, departe cine ştie deasupra cărei lunci. Tresărirea aceasta de spaimă, se potolea îndată. In tăcere, porneau se cufundau tot mai tare în întunecime şi îşi ţineau plânsul cu fălcile încleştate. Răzbăteau prin noapte aşa, — par'că fiorul singurătăţii le dădea putere.

In capetele lor de copii, acolo, sub cuşmele de oaie, răsunau cântecele sfinte ale Naşterii Mântuitorului. Gândindu-se la ele, se gândeau şi la culcuşul cald, şi la aburul mâncării din satul către care porniseră. Seamă bine nu-şi dădeau de taina serii aceleia, nici de cântecele pe care trebuiau să le înalţe cu glasurile lor curate; totuşi ei duceau o veste mare, cu steaua sub care se îndoiau, ridicându-şi umerile şi strângându-şi mânecile sumanelor sub bărbie.

Pentru cei mici şi umiliţi, pentruca sufletele lor să nădăjduiască şi să

se mângâe, a răsărit odată o stea şi s'a născut un prunc care mai pe urmă a umplut lumea cu lumina bunătăţii. In umilinţă s'a născut copilul sfânt, umilit a trăit, umilit şi-a dus crucea spre osândă pe care cei răi i-o pregătiseră; pentru cei mulţi şi sărmani a murit. Dar în sufletele celor mici, de atunci a ars neîtrerupt lumina credinţii în zile mai bune, — şi nădejdea aceasta mergeau s'o vestească cei doi copii, fără să-şi dea seamă; cu cântecele şi cu steaua lor se duceau să umple de voie bună inimile oamenilor, şi mergeau, tremurând de frig şi scâncind prin noaptea de iarnă, şi clopoţelul de deasupra capetelor lor tremura dulce.

— „Mă Ionică, ţi-i frig tare?" întrebă cel mai mare, Vasile.

— „Mi-au amorţit mânile până la coate"... suspină mezinul.

Şi celui mai mare îi era frig şi ţinea îmbrăţişat mănunchiul stelei ca un ciung, căci de palme nu se mai putea sluji. De durere, lacrimi îi izvorau, umezindu-i găvanurile ochilor.

Mezinul zise:

— „Ce ne facem noi, că satul nu se mai vede?"

— „Acuşi au să se zărească luminile ferestrelor", răspunse Vasile.

— „Dar dacă ne rătăcim? Au să iasă dihăniile".

— „Ne-om ruga şi noi lui Dumnezeu şi ne-a scăpa de ele".

In singurătatea asta, pentru amândoi, vorba „Dumnezeu" avu un răsunet deosebit, cu totul altul decât în rugăciunile bolborosite repede seara şi dimineaţa. Era ceva tainic de care nu-şi dădeau seama. Şi răzbătură înainte, — lor li se păreau că de ceasuri neumărate mergeau, rar — cel mic îndrepta spre celălalt cu glas înfricoşat câteva cuvinte; rar se întorceau pe jumătate, uitându-se unul la altul şi zărindu-se negrii, ca nişte umbre. Şi deabia într'un târziu vestitorii aceştia umiliţi văzură izvorând din întuneric nenumăratele stele ale satului, şi când intrară pe uliţele împrejmuite de garduri negre, li se păru că gerul a slăbit. In hăimăitul întărâtat al unui câine, pătrunseră într'o ogradă. Vasile apăra steaua cu băţul, şi clopoţelul sună sfios la ferestre. Se auzi bufnind uşa dela casa cea mare, pe urmă uşa de afară a tinzii se deschise şi Românul, cu capul gol, se arătă în prag.

„Primiţi stelari?" întrebă Vasile.

Glasul lui era aşa de slab şi plin de tremur, şi mezinul prindea să scâncească aşa de repede, năvălit de lacrimi, încât omul se aplecă înduioşat spre el.

„Voi nu sunteți de aici măi Tâcă, — ha?" Apoi se răsti la câne: Hi, javră! — ia dați-vă, bre, încoace, intrați în casă. Măi femeie! ia deschide ușa să intre steaua... Așa.. oameni sunteți voi, ori sloiuri de ghiață?... Incet, să nu vă păliți steaua de prag".

Opincile înghețate ale băeților bocăneau ca niște cisme. Intrară în casă, steaua suna subțire și veselă țing-ling! Gospodarul, om tânăr, ca de treizeci de ani; zdravăn și spătos, se uita la ei ca la o minune.

— „De unde sunteți voi, mă?"

— „Dela Bordeeni", răspunse cel mare. Lumina parcă-i orbise și căldura parcă-i topea.

— „Ia desfaceți-vă de cotrențe, măi voinicilor!" zise iar omul.

Vasile așeză steaua încet sub icoane și începu să dezbrace pe frate-său. Femeia, subțirică și tânără încă, se înălțase dela măsuța cu trei picioare, și-i privea minunată, cu mâinile încrucișate pe piept.

— „Da' vi-i tare soacra, bre!" grăi iar omul. „Iacă chiar acu umblam să ne punem d'a mânca. Veți mânca și voi, că este de unde, slavă Domnului! Da'n-tâiu să-mi cântați. Ați înțeles?"

Cel mai mic scâncea încă. Românul se întoarse spre cuptor.

— „Da'Ghiță unde-i? Măi șolticule, dă-te jos! ce-ai fugit? Nu te teme că nu te mănâncă, doar îs toți băeți ca tine"...

După horn, se auzi un mormăit subțire, apoi un căpșor bălan ș'un deget care scobea în nas se arătară la lumină.

— „Vină'coace", zise femeia și apucându-l de mână, îl trase și-l scoase în mijlocul casei, lângă musuța pe care abureau mâncarea și mămăliguța. Copilul, un ciot numai de doi ani, se uita spărios la cei veniți, și-și trăgea, încovoindu-se în jos, mâna pe care i-o ținea maică-sa. Gospodarul se întoarse spre stelari:

— „Ați gătit? Acu să vă deschețați la mâini întâiu. Vra să zică, sunteți din Bordeeni? ș'ai cui sunteți?"

— „A lui Ion-a-Bălașei"... răspunse cel mare.

— „Tata-i conțăliu!" adăogă sfios cel mic.

— „Apoi da, cum nu, îl știu!" răspunse omul. „Și cum v'a lăsat el să porniți pe așa ger?"

— „Am pornit noi singuri".

— „Și nu v'a fost frică de lupi?"

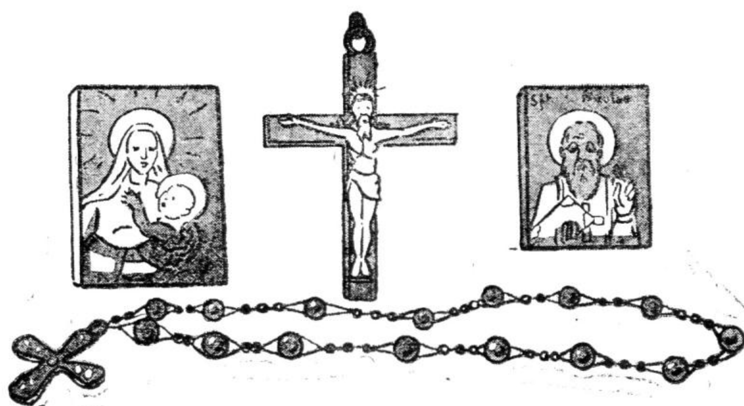
Copiii nu răspunseră. Omul se uita zâmbind la ei. Apoi întrebă iar:

— „Da la Vitleem știți voi ce a fost? Ia să-mi cântați cântecul acela, cu Domnul nostru Iisus".

— „Il știm!" zise repede Vasile. Se apropiară amândoi de icoane, înălțară steaua sub candelă, o zguduiră încet și clopoțelul sună ușor. După aceia își ridicară ochii spre rumeneala de zori care învăluia chipul Maicii-Domnului cu pruncul la sân și începură cu glasuri curate:

„Trei crai dela Răsărit
Cu steaua călătorind".

Și omul rămase și el uitându-se spre icoane cu ochii duși, și băeții cântau subțire, cu glasuri moi, cu gâturile ridicate. Se opreau o clipă, înghițiau și iar porneau cântând naștera Mântuitorului. Femeia ridicase pe Ghiță în brațe, ascultă pătrunsă par'că de taina serii aceleia și ochii i se umplură de lacrimi. Și'n toată casa era liniște, și'n tăcere glasurile copiilor cântau vestea cea bună. Străinii veniți tremurând prin frig și întuneric, necunoscuții care le deschiseră ușa găzduirii, acum stăteau înfrățiți, și cântecul simplu umplea sufletele de mângâiere și de lumină.

Visul unei orfane.

— „Mamă dragă, am visat
Astnoapte când m'am culcat,
Se făcea un moş bătrân...
Jucării scotea din sân.

Cu blândeţe mi-lea dat
Şi astfel a cuvântat:
— „Dacă cuminte vei fi
Şi'n alţi ani ţ'oi dărui!“

Şi de tata a povestit
In război cum a pierit,
Lăsându-mă mititică
Ca să cresc cu mare frică!

Dar acum când m'am sculat
Am găsit tristeţe'n pat;
Doar pisica stă torcând,
Jalnic, tu la geam plângând!“

Spune mamă cine este
„Moşu“ acesta ca'n poveste,
Care'n vis m'a alintat
Daruri scumpe el mi-a dat?

— „Fata mamii, eu'ţi spun:
Mâine este Moş-Crăciun,
Din traistă el v'a scoate
Pentru noi vr'o bunătate!“

Şi de gât încet a luat-o
Cu patimă a sărutat-o,
Şi în taină apoi i-a spus
Despre viaţa lui Iisus.

Pentru Voi...

Pentru voi în astă seară
M'am urcat în cer pe-o scară
Au lucrat-o zorile
In toate culorile...
Un luceafăr o ţinea
Să nu lunec după ea.

Calea pân' la el e lungă!
Telegarii ca s'ajungă
Nici o clipă să 'ntârzie,
S'avântară în tărie.
Şi deodată porţi de-argint
Ca un cântec zăngănind,

Norii 'mi deschideau cărare
Ca s'ajung la Caru-Mare:
O caleaşcă'n flori cereşti
Cu lumini ca în poveşti...
Şi-am pornit spre Moş-Crăciun
Numai despre voi să-i spun...

S'au deschis şi am zărit
Tot palatul aurit,
Pe la colţuri ca 'ntr'o vrajă
Stau păpuşile de strajă;
Iar pe sus pluteau uşor
Mingii, baloane în voia lor.

Zbârnâiau aeroplane
Incărcate cu bonboane.
Mikimaus m'a condus
Intr'o sală, pe-un tron sus,
Moş Crăciun posomorât
M'a primit, dar, cam urât.
Era tare supărat:
Cum, zău, nu ştiu, a aflat
Că aicea pe pământ
Copilaşi cuminţi nu sânt.
L'am rugat, i-am spus de toate:
—„Doamne's mici şi.. să vezi, poate
Că o fi... Mai ştiu eu cum
I-am vorbit? Că'nduioşat
Mi-a promis că v'a iertat
Şi mi-a spus chiar pe cuvânt
Că n'avea măcar de gând
Ca să vină pe pământ.
Dar când m'a văzut plîngând
Pentru voi, atunci deabia
V'a iertat de mila mea.
Dintr'un gong sunat-a: bum!
Şi a zis: „De-acum, la drum!"
Și-au pornit la caravane,
Valuri de aeroplane
Cu păpuşi, mii, felurite,
Muzicuţe aurite...
O! Ce multe jucării
Sânt pe drum! Dar dragi copii,
Eu plecai chiar înainte
Să vă spun să fiţi cuminte,
Altfel, ştiţi voi? Dacă vine,
Rău se supără pe mine...

O spovedanie înainte de Crăciun.

Un om aseară a venit
Drept la popa s'a oprit,
Nici la poartă n'a strigat
Inlăuntru a intrat.

Și era înalt la trup
Uitătură avea de lup,
Noaptea nimeni n'a dormit
Care fața i-a zărit.

Zorile când s'au vărsat
La biserică a sunat,
Clopotu a plâns ș'a jale
De răsuna trista vale.

Nu era nici sărbătoare
Ca să fie slujbă mare,
Și cu toți s'au adunat
Să vadă ce s'a 'ntâmplat.

Urîte vise au visat
Pân' din somn s'au deșteptat,
Par'că iadu era deschis
Așa se sbăteau în vis.

Taica popa din altar
A 'nceput să spuie rar:
— „Fiilor din acest sat,
Taină tristă am aflat!...

A venit dinspre apus
Un străin care mi-a spus,
Mult să nu mai zăbovesc
Şi pe el să-l spovedesc.

C'a făcut sub acest soare,
O crimă înfiorătoare,
La trei popi el a intrat;
Dar de chinuri n'a scăpat.

— „Spune taică al tău păcat
Că de Domnul ești ertat
Şi de mine pe pământ,
Dar să spui drept prin cuvânt"

— „Am fost p'aici călător
Şi'n pădure la isvor,
Fiind c'am tare 'nfometat
O copilă am junghiat.

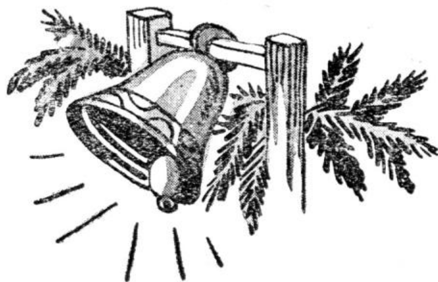
Care la târg se ducea
Mare geamantan avea,
Dar la urmă am văzut
Că-i păcat de ce-am făcut.

Căci un leu doar am găsit
Il avea în sân pitit;
Iar corpul nevinovat
Sub un mal l'am îngropat".

. . . .

Pe uliță a plecat
Cu sufletul uşurat,
Ducând în a sa privire
Harul cel de mântuire.

Cu toții să 'ngenunchem
In taină să ne rugăm,
Ca să știți pe viitor
„Moarta" a fost al meu odor!..

Un Vagabond.

Zgomotul oraşului s'a pierdut de mult în adâncimea de cristal a nopţii învăluită de o pace sfântă. Rar de tot, trecători grăbiţi mai trec prin ninsoarea domoală, prin fulguitul zăpezii, cernută peste oraş, în jocul de lumini al străzilor dosnice şi singuratice. Magazinele de jucării strălucesc feeric în lumina violetă a lampioanelor colorate. Jucăriile scumpe se răsfaţă în văzul

tuturor, par'că surâzând trecătorilor. Clinchetul clopoţeilor dela sania lui Moş-Crăciun se aude departe, departe de luciul zăpezii îngheţate şi albe.

A pornit din colţul străzii, mergând încet, fricos, furişându-se în umbra gardurilor zguduite de vânt. Şi-a înfundat pălăria, adânc, peste urechile învineţite de gerul iernii vremelnice. Mâinile putrede ca de mort au strâns într'o sforţare ultimă, împrejurul corpului slăbănog, haina peticită prin rupturile căreia se zăresc urmele mizeriei; pânza soioasă a unei cămăşi murdare şi umede.

Un trecător l'a privit dispreţuitor, apoi a trecut. Vagabondul a întins mâna încremenită ca un semn de rugăciune fierbinte, cerând cu glasul stins de foame :

— „Pâine"...

Apoi... minune! Bogatul a dispărut în feeria ninsorii albe, care cădea lin, domol ca florile de măr, scuturate de pe crengile încărcate de roz-albul lor imaculat.

Nimeni. Crivăţul tânguitor a'nvârtejit omătul pe străzi, făcându-l troeni. Vagabondul a rămas năuc, cu mâna întinsă, în mijlocul furiei iernii şi-a gerului sec. Ochii lui, ca două lumini îngheţate, au lăcrămat şi două boabe de cristal, reci ca sufletele nemiloase, i-au brăzdat obrazii scofâlciţi. A văzut şi ce-i mila aproapelui Şi sufletul lui poate a simţit ceva: a simţit ura semenului său.

Numai pacea nopţii sfinte, îmbălsămată de mireasma unei taine neînţeleasă de nimeni, i-a alinat pentru câtva timp chinul foamei.

Vagabondul a plecat mai departe. Undeva clopotele au răsunat, cutremurat, iar glasul lor sfânt a străbătut văzduhul ca o suliţă de foc. Cernerea domoală a zăpezii a îngropat sub ea pământul amorţit, dantelând pe arborii goi, cu crengi îngheţate, ridicate spre cer, ţurţuri reci de mărgăritar. Iar vagabondul a ştiut şi el că pentru alţii s'a născut Mântuitorul.

Impietrit de teamă, s'a oprit în mijlocul străzii. Glasuri argintii de copilaşi au trâmbiţat cuvintele calde şi nevinovate:

Sculaţi, sculaţi boeri mari,
Florile dalbe, flori de măr..

Vagabondul a îngenunchiat şi s'a rugat aşa ca un om în faţa morţii. Apoi s'a întins ostenit lângă gardul biciuit de ninsoarea care cădea mereu, tot mai bogată. A strâns înfiorat zăpadă în jurul corpului, ca pe o plapumă caldă. Iar colindătorii cântau mereu, vestind lumii naşterea Celui care avea să pătimească pentru răutatea oamenilor.

Scrisoare.

Moş Crăciun cu suflet bun,
Vino iute, să-mi aduci
Covrigi, mere, ba şi nuci;
Iar ca jucării, un tun
Ca să trag cu el în Turci;
Când vei şti cât sunt de bun,
Stai la noi, nu te mai duci!

Moş Crăciun cu multă minte
Tu întreabă-l pe bunicul
Dacă eu am spart ibricul,
Sau pisica lui Malinte
Când a vrut să-mi dea lăpticul;
Eu sunt un băiat cuminte
Şi nu-l supăr pe tăticu!...

Moş Crăciun cu barba albă,
Să-mi aduci doar lucruri rare
Şi-un căluţ, dar unul mare,
O păpuşe, ştii, cu salbă,
Şi-un costum de sărbătoare;
Să cobori din zarea albă,
Te aştept cu nerăbdare!..

Moş Crăciun, când vii la mine,
Scutură-te de zăpadă
Pe poteca din ogradă;
Sacul doar să-l iei cu tine
Ca să-mi umpli mie lada;
Să mi-o umpli mult şi bine
Ca să-i dau şi babii Rada!..

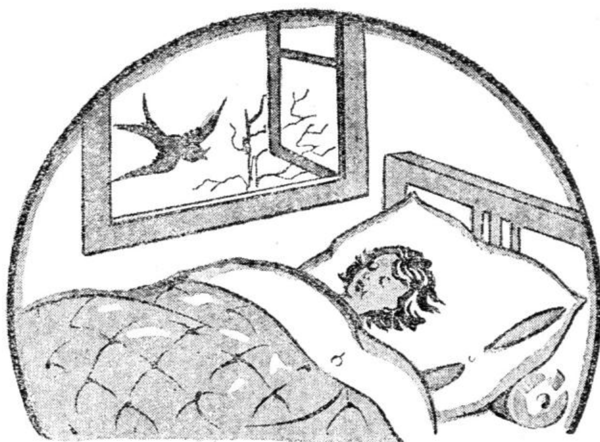
Păsărica lui Cristos

Mi-a spus mama o poveste
Când eram copii ca voi...
O poveste tristă, tristă:
Toamnă... ploaie.. moarte foi!

Frunze veştede... şi lacrimi...
O copilă ce murea
Şi n'avea pe nimeni, nimeni...
Vânt şi ploaie... boală grea!..

— Cine te-a trimis la mine,
Pasăre cu graiu nespus?
Cine s'a 'ndurat de mine?
— „M'a trimis Domnul Iisus!

M'a trimis să-ţi spun că'n ceruri
Te aşteaptă Domnul Sfânt
Cu lumini de bucurie
Ca să uiţi de-acest pământ!"

Era singură copila
Şi săracă şi orfană...
Doar un puiu de vrăbiuţă
Işi făcea cu ea pomană.

Ciripindu-i, amintindu-i
Cântece şi primăveri
Să-şi mai uite de tristeţea
Necurmatelor dureri.

In amurg târziu de iarnă
Biata fată a murit...
Vrăbiuţa, ca prin farmec
A tăcut din ciripit,

A sburat pe-o creangă moale
Colo'n deal la cimitir
Unde groapa copiliţei
N'avea nici un trandafir.

Şi de-acolo, păsărica
A sburat din loc în loc
Prin grădini cătând seminţe,
Aducându-le în cioc.

Ziua toată, până noaptea
Fie ploaie sau zăpădă
Ea seminţele pe groapă
Le lasă uşor să cadă.

Când veni April cu ceata
De flori şi privighetori,
Pe mormântul copiliţei
Răsăriră mii de flori.

Toate florile din lume
Luminau pe groapa ei :
Albe, vinete şi roşii,
Mii de flori, mii de scântei.

Au venit şi păsări multe
Sus pe deal, în cimitir
Şi s'au pus să se întreacă
Doinele cântând în şir.

Dar nici una dintre ele
Nu cânta aşa frumos
Cum cânta pe mica groapă
Vrăbiuţa lui Cristos!

Iar din cer, drept mulţumire
Braţele îi întindea
Copiliţa ce murise
Intr'o zi de toamnă grea!

Poveste de Crăciun.

Fulgi albi, sglobi ca niște fluturi de argint, presară frumoase vestminte de omăt sclipitor, peste satul din vale. Ninge ! In grădinile tăcute unde vara întreagă, scăldate de focul soarelui au înflorit zorelele și trandafirii, vântul ridică salbe de ghiață, arcadelor triste. Căscioarele cufundate în nămeți, par niște moșnegi îmbătrâniți de veacuri.

Hornurile negre, adevărate lulele uriașe scot din când în când fum gros. Pretutindeni în lăuntrul ferestrelor, ca într'un stup de albine primăvara, se

aude vuet; e lumină și voioșie. Numai în bordeiul uitat, din răscrucea dealului, unde sălăsluește maica Tudora, cu cei doi nepoți, e întuneric.

. . . .

— „Ți-e mai bine, bunicuțo ? Mângâindu-i fruntea bătrânei", întreabă Ionel.

De pe patul în care zace înțepenită, cu ochii închiși, cu buzele arse, ea răspunde :

— „Mai bine, Ionel".

O tuse ca de moarte o întrerupe. Cum îi horcăe pieptul... par'că i se rupe din inimă.

Ionel, care de-abia a'mplinit 8 ani, îi simte toată durerea, îi alintă obrajii, îi sărută mâna. Lenuţa, surioara lui, e încă mică; se joacă pe jos. Ades, priveşte uimită ultima pâlpâire a focului...

E miezul nopţii. Viscolul s'a pornit năprasnic şi spulberă în geam zăpada subţire. In bordei e tăcere...

Cioc! cioc!

De-odată bate cineva. De pe laviţa unde dormia alături de Lenuţa, Ionel a deschis ochii.

Şi iarăş...

Cioc! cioc!

De data aceasta, bătăile răsună puternic în uşa părăginită, din tindă. Cineva îşi scutură încălţămintea, de zăpadă.

Bunicuţo!

Ionel alergă spre pat. Dar baba Tudora doarme... Nici o mişcare nu-i turbură coşul pieptului.

Mâinile i-au încremenit pe piept, cucernic, ca pentru rugăciune.

Afară bătăile se pornesc iar.

Deschideţi!

Uşa tremură.

Focul s'a stins de mult.

Ionel îşi aduce aminte că a văzut odată, într'o cutie de lemn, un ciot de lumânare... caută pe întuneric... a găsit... aprinde...

Ca nişte sfioase aripi, raze galbene flutura prin aer. Ionel îşi ia inima'n dinţi... deschide...

Un moşneag, cu barba până la brâu, cu cojoc alb acoperit de zăpadă, purtând şi-o desagă, intră bucuros.

Cât am aşteptat... Erai singur?

Şi pentrucă Ionel a încremenit cu lumânarea în mână, privind barba de argint a moşului, acesta îl ia de umăr şi intră cu el...

Ca prin farmec, bordeiul se luminează ca ziua.

Lenuţa s'a trezit şi ea: strigă de bucurie.

De hainele moşului pe cari scânteiază raze viorii, atârnă păpuşi drăgălaşe. Pe cisme sună clopoţei de aur. Melodii duioase scot trâmbiţele din desagă...

— „Bunică", strigă Ionel... „A venit Moş-Crăciun".

Dar ea zace, cufundată într'un somn adânc.

„N'o deştepta“, zise moşul. Sufletul ei e dorit de Domnul.

In dimineaţa de Crăciun, colindătorii, au zărit deschizându-se cerul şi umbra cucernicei bunici ridicându-se spre rai.

Ionel şi Lenuţa umblă prin sat şi-acum.

Cu moşul împreună, împart săracilor daruri.

Când se apropie Crăciunul.

Parcă'i un făcut. N'a început neaua să cadă şi gândul nostru al milioanelor de copii sboară la „Moşul“ zisei eu.

— „Ei, care moşul!? mă întreabă Viorica, sora mea cea mică.

— „Cum, nu ştii! Acela care în fiecare an vine să ne aducă de toate“.

— „Da, da!“...

— „Şi începurăm din nou jocul.

Eram la grădiniţă. Ninsese. Venise Sf. Nicolae, cel cu barba albă.

Gândul meu se ridică la „Moşul“. — O fi tot aşa de bun cu mine

ca şi până acum? — Ne-o aduce şi alte jucării afară de hăinuţe?. Şi jocul se încinse mai cu avânt. — Iar la masă, cu gândul la „Moşul“, adormi.

Şi ce vis frumos am visat. Mi se părea vă vine agale, cu tolba plină de jucării. — Tresări!. — Din acel moment am căutat să mă port bine. Am ascultat pe mama şi pe tata.

La şcoală p'arcă lecţiile erau mai plăcute, vorbele domnului mai dulci.

A venit şi Ajunul. Visul mi s'a împlinit. M'am făcut băiat cuminte.

Cu steaua...

Prin vifornița de-afară
Am venit cu steaua iară, —
Și pe unde am venit
Calea s'a întroenit —
Nu-i chip drumul de găsit!..

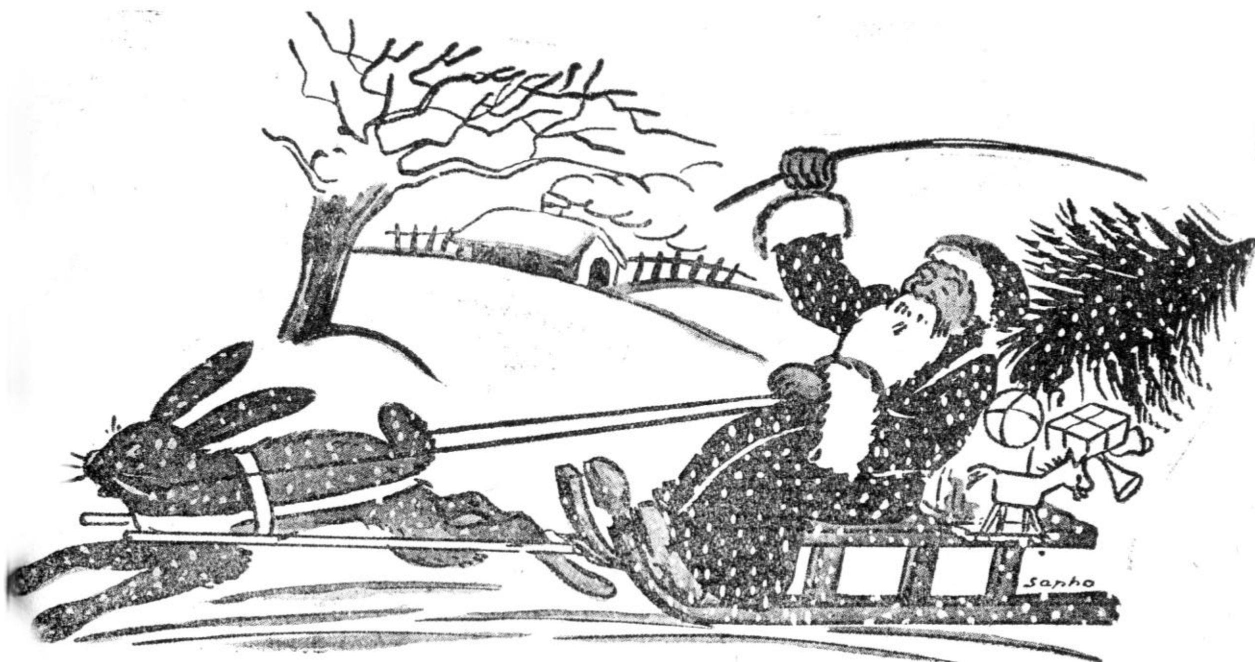
Geru-i aspru, iarna-i grea
Frig în staule era
Când copilul blând, Iisus
Fiul tatălui de sus
Mântuire ne-a adus...

Strat de strat s'așterne neaua —
Noi mai colindăm cu steaua,
Fiul din Ierusalim
Pe Mesia, să-l vestim,
Oamenii să-i veselim!

Iarna'n streșini prinde salbe
Norii scutură flori albe,
Dumnezeu, stăpân milos
Harul să-și coboare jos
— Fericiți întru Christos!...

Vine Moş-Crăciun.

Prin zăpada ca un fum
A pornit voios la drum,
Ca s'aducă pe pământ
Bucurii şi dulce cânt.

Hai cu toţi ca să eşim
Cu dragoste să-l primim;
Fiindcă este Moş-Crăciun
Şi ne-aduce tot ce-i bun.

Moş Crăciun.

(Copiii stau pe scenă; la ridicarea cortinei, cântă: „Veniţi prunci").

Priviţi colo'n esle, în paie ascuns,
L'a stelei lumină, ce'n grajd a pătruns,
Cum e strâns în faşe copilul cel sfânt,
Mai blând, mai frumos decât îngerii sunt

Dar iată-L pe paie, copilul ceresc,
Iosif şi Maria cu drag îl privesc.
Păstorii nainte-i stau îngenunchiaţi,
Deasupra lor îngerii sbor 'naripaţi.

Şi voi ca păstorii, genunchiu'n pământ
Plecaţi-l 'naintea copilului sfânt,
Şi bucuroşi, — cine nu s'ar bucura?
Incepeţi cântarea, în lauda Sa.

Rugaţi-vă astfel: copil prea 'nălţat
Cât te-or căzni pentru al nostru păcat
Ca prunc eşti în esle, acum asvârlit
Şi mâine pe cruce, vei fi răstignit —

O, inima noastră la tine o ia!
Ca jertfă voim bucuroşi a ţi-o da,
Sfinţeşte-o, şi fă-o ferice a fi
Ca'n veci cu a ta, să se poată uni.

I-ul copil.

Ce veste minunată
La noi a sosit!
La Betleem se naşte
Pruncul cel dorit.

Azi cerul, mai albastru
In lumea lui de sus,
Din sfânta lui credinţă
O rază ne-a adus.

E raza de speranţă
Din ochii lui Iisus
Şi proba de iubire
Ce ni se dă de sus.

A fost copil ca mine
Plăpând şi mititel
Şi în copii îşi puse
Speranţa toată. El.

Deşi învinse iadul
Deşi cerul îl slăvi
Prin viaţa noastră, simplu
Ca un copil trăi.

El s'a născut în iesle
Şi frigul l-a pătruns,
El a murit pe cruce
Cu suliţa împuns.

A pătimit ca vântul
Pribeag din pom în pom
Din dragostea de oameni
El s'a jertfit ca om,

II-lea Copil.

Aşa e copii! El s'a născut în ieslea cea friguroasă, în sărăcie, ca să mântuiască lumea de toate păcatele. Naşterea lui Iisus este cea mai frumoasă sărbătoare; este sărbătoarea sărbătorilor, cum se zice la cărţile sfinte; iar

credincioșii o numesc „Crăciun". Vreți să vă spun și eu o poezie despre sărbătoarea Crăciunului ?

Toți.

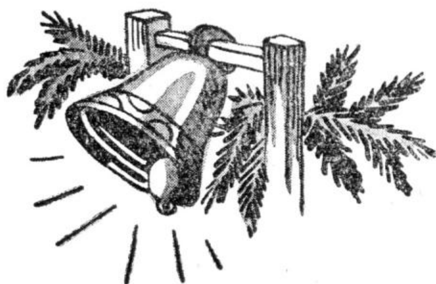
Da ! Da !

(se aude sunetul unui clopot)

Copil II.

Răsună blând spre seară
Al clopotelor cânt,
Căci vine, vine iară
Hristos pe pământ.

Sculați boeri, de grabă
Și-aduceți-i prinos
Și faceți loc în casă
Copilului Hristos.

La orișicare casă
S'aud colindători,
Cântarea lor frumoasă
Răsună pân 'n zori.

El vine'n leagăn verde,
De îngeri albi purtat
Să spele lumea noastră
De rău și de păcat.

Copilul III.

Frumos ai spus şi tu această poezie despre naştera lui Iisus! Dar eu aştept mai mult pe „Moş-Crăciun“. Par'că voi nu-l aşteptaţi tot pe el? N'aşteptaţi voi jucăriile şi bunătăţile ce le-aduce Moş-Crăciun?

Toţi:

Ba da!

Copilul III.

Mămica mi-a spus că acest „moşuleţ“ umblă, acum la Crăciun, din casă în casă şi împarte daruri, numai acolo unde sunt copii şi-au fost cuminţi; iar unde nu sunt copii, pleacă moşul oftând.

Toţi:

Cum aşa?

Copilul III.

Bine! Ascultaţi cum vă spun eu:

Moş Crăciun în noaptea asta
Bate 'ncet la orice geam,
Şi întreabă dacă 'n casă
Sunt ori nu copii — şi lasă
Daruri pe la cine-i spune:
— „Ţină-i Domnul, am“.
La fereastra de altădată
An de an veni pe rând:
— „Ai copii?“ — „Ba nu!“ şi plânsul
Mă 'neca în gât, iar dânsul
Clătina din cap a milă,
Şi pleca oftând.

Dar acum un an de-odată
L'auzii că-mi bate 'n prag:
— „M'a trimis sfânta Marie
Să-ţi aduc un dar şi ţie“.
Şi te-a scos din sac pe tine
Dragul mamei, drag!
Va veni şi 'n noaptea asta
Şi va bate 'n geamuri iar:
— „Ai copii? — Şi eu voiu spune
— „Slavă ţie, Moş Crăciune,
Am şi eu un brad pe masă
Şi aştept un dar.

Și din sacul lui cel mare,
Bucuros va scoate-un miel,
Alb de tot, pe patru roate,
Alb ca el să fii în toate
Și de-apururi, dragul mamii
Alb și blând ca el!"

Moş Crăciun bate 'n prag.

Copilul IV.

Dar de unde ştie moşul, cari copii au fost cuminți? Eu vă spun drept, nu-mi vine să cred, că Moş Crăciun ştie toate obrăzniciile noastre.

Toți. (apoi un copil)

Ha! ha! (râd) Se vede că tu nu ai fost tocmai cuminte. Ți-e frică că nu-ți aduce jucării!

Copilul IV.

A! apoi să-ţi spun eu, de unde ştie Moş Crăciun, cari copii au fost cuminţi:

Dragi copii din ţara asta
Vă miraţi voi cum se poate,
Moş Crăciun, din cer de-acolo,
Să le ştie toate, toate?

Ingerii se uită'n casă
Văd şi spun — iar Moşul are
Colo'n cer, la el în tindă,
Pe genunchi o carte mare.

Uite, cum vă spune Badea...
Iarna'n noapte, pe zăpadă,
El trimite câte-un înger
La fereastră să vă vadă...

Cu condeiul de-argint, el scrie
Ce copil şi ce purtare
Şi d'acolo ştie Moşul
Că-i şiret, nevoe mare!

Copilul V.

Dar oare ce-o fi păţit bietul Moş Crăciun de nu mai vine şi pe la aoi? Par'că anul trecut venise pe vremea aceasta. Il aşteptăm de atâta vreme. Eu nu mai pot... am pierdut răbdarea. (se plimbă agitat).

Copilul VI.

Tu nu vezi că afară e frig şi zăpadă multă? Şi bietul Moş Crăciun a îmbătrânit. Merge anevoe. Nu ne uită el pe noi, copii dela şcoală căci îmi închipui că toţi aţi fost cuminţi, ascultători şi aţi luat note bune pe trimestrul I-u?

Toţi.

Da! Da!

Copilul IV.

Uite ce m'am gândit eu! Când va sosi Moş Crăciun, să-l primim cu un cântec, aşa cum îi place lui! Voi ce ziceţi?

Toţi.

Da! Da! Bine te-ai gândit!

Copilul VI.

Atunci să ne aşezăm cu toţii frumos şi să-i cântăm cântecul lui „Moş Crăciun" (pauză).

Se aude zgomot, apoi apare Moș Crăciun, cu daruri ; copiii cântă „Moș Crăciun“ strofa I și II).

Versuri de St. Cruceanu — D. G. Kiriac

Moș Crăciun cu plete albe
A sosit de prin nămeți,
Și aduce daruri multe
Pe la fete și băeți.
Moș Crăciun! Moș Crăciun!

Din bătrâni se povestește
Că'n tot anul, negreșit,
Moș Crăciun, pribeag sosește,
Niciodată n'a lipsit.
Moș Crăciun! Moș Crăciun!

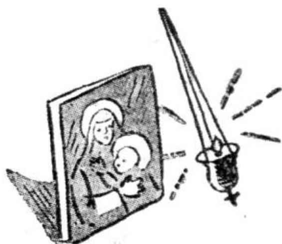
Moş Crăciun:

A! ce frumos m'aţi primit, dragii moşului! V'am cunoscut după cum mi-aţi cântat, că sunteţi dela şcoală. Bată-vă norocul! Ia să mai stau puţin

că mă dor picioarele. (Un copil îi dă un scaun, altul îl scutură de zăpadă; moşul pune desagii cu jucării alături de el. Copiii se apropie de el şi-i mângâie barba).

Copilul VII.

Moş Crăciun bun, mare şi milos cum nimeni nu-i,
Tu ce vii întotdeauna pe la casa orişicui.
Şi acolo unde-i jale şi tristeţe, sărăcie,
Te strecori şi laşi atuncea câte-o mică bucurie.

Intr'o casă o păpuşe mică, albă şi frumoasă,
Un soldat de plumb într'alta şi o sanie lucioasă,
O cutie de bomboane şi un cal de lemn şi-un struţ
Le-ai lăsat trecând în casa silitorului Dănuţ.

Lui Ionel ce'nalţă seara rugăciuni spre Cel de sus
O icoană cu fecioara şi cu chipul lui Iisus,

Iar Lenuții că-i mai mare i-ai adus în dar o carte
De povești cu împărații dintr'o țară de departe.

Moș Crăciune, ca'n toți anii tu pe nimeni n'ai uitat.
Te coboară și acuma din văzduhul înstelat
Și mai lasă iar din traistă, cum de-atâția ani lăsași,
Jucării și daruri multe la micuții copilași.

Copilul VIII.

Moș Crăciune, mult iubit,
Ce bun ești! Cred c'ai ghicit:
Noi cu toții te-am dorit
In această sală mare,
La a noastră sărbătoare.

Să vezi de suntem curați
Și în toate ordonați.
Să ne'ntrebi de-am ascultat
Sfaturile ce ne-au dat
Doamna, mama și bunica,
Tata, unchiul și tușica.

Moș Crăciune, bun și drag,
Ce te rezemi pe toiag,
Stai aci să te-odihnești
Și s'asculți, dacă dorești,
Ale noastre mici povești.

Apoi să ne dăruești
Din tot ce-ai și ce dorești,
Din cel coș, ce ne-ai adus
Dela îngerii de sus,
Cari te-au trimis aici
Ca să bucuri pe cei mici.

Moș Crăciun:

Frumoase cuvinte! Mi-au înduioșat inima mult. Mă gândesc mereu la acești copii orfani, săraci, și în fiecare an le duc și lor câte o rază de bucurie în casa lor și le alint câte o durere. Fiți și voi buni și ajutători cu acești copii, așa cum a spus Iisus Hristos!

Copilul VIII.

Moș Crăciune, Moș Crăciune!
Tare ești frumos și bun!

Moş Crăciun:

Te-am priceput şiretule! De ce te uiţi la tolba asta! (o arată). Vrei să ştii ce-i într'ânsa? Mai aşteaptă puţin!

Copilul VIII.

Moş Crăciune, tolba ta
Seamănă cu o comoară
Şi-i bogată tolba ta,
Cum e scumpa noastră ţară.

Iar tu eşti, bătrâne moş,
Mândru ca un împărat;
Şi eşti blând şi eşti milos,
Ca un sfânt adevărat.

Când te văd cu sarica
Şi cu barba pân'la sân,
Uite, eu, pe legea mea,
Jur că eşti şi tu Român.

Moş Crăciun:

Cum ghicirăţi, măi copii.
Da-i Român şi Moş Crăciun!
Văd că vreţi cu orice preţ să vă dau tolba cu jucării. Dar să-mi ziceţi mai întâiu un cântec, aşa cum îi place lui Moş Crăciun.

Toţi :

Da! Moş Crăciune! (elevii cântă : O ce veste minunată !)

Moderat — mf. P. Ciorogaru

O ce veste minunată
In Vitleem ni s'arată
Că s'a născut, prunc din Duhul Sfânt,
Cum au spus proorocii.

Mergând Iosef cu Maria
In Vitleem a se înscrie
Intr'un mic sălaş, lângă acel oraş,
A născut pe Hristos.

Pre Fiul cel din vecie,
Ce l-a trimes Tatăl mie,
Ea să-l nască,
El să-l crească, să ne mântuiască.

Păstorii văzând o zare,
Din cer o lumină mare,
Ei fluerau, îngerii cântau,
Cu toţii se bucurau.

Copilul IX.
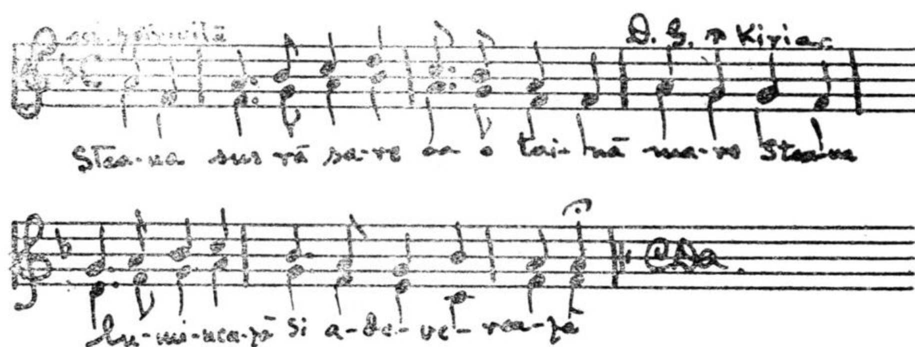
Hai, dă-ne sacul, Moş Crăciune!

Moş Crăciun:

Aţi cântat, tare frumos, cocoşeii moşului! Aş mai vrea un cântec, despre „steaua" care s'a arătat la naşterea lui Iisus. Ştiţi vreo colindă de acestea?

Toţi:

Ştim! Ştim! Ascultaţi! (elevii cântă; au o stea în mijlocul lor).

Steaua sus răsare,
Ca o taină mare,
Steaua luminează
Şi adeverează.

Steaua străluceşte
Şi lumii vesteşte,
Că astăzi Curata,
Prea nevinovata

Fecioara Maria
Naşte pe Mesia,
In ţara vestită
Betleem numită.

Magii cum zăriră
Steaua, şi porniră,
Mergând după rază
Pe Hristos să-L vază.

Şi dacă sosiră
Indată-L găsiră,
La dânsul intrară
Şi-i se închinară.

Cu daruri gătite
Lui Hristos menite.
Luând fiecare
Bucurie mare.

Copilul IX.

Dar acum nu ne dai sacul, Moş Crăciune?

Moș Crăciun:

Mai am o socoteală; să văd dacă eșiți bine și aici, atunci vă dau sacul cu tot ce-i în el.

Toți:

S'auzim. Moș Crăciune!

Moș Crăciun:

Ascultați pe părinți, pe frați și surori? Dar pe domnii învățători?

Toți:

— Da!

Moș Crăciun:

Sunteți cuminți, buni și cu frică în Dumnezeu?

Toți:

— Da!

Moș Crăciun:

Vă purtați bine? La școală învățați? Aveți note bune?

Toți:

— Da!

Moș Crăciun:

Cine are 3? Dar purtări rele?
(exclamații: nu! nu!...)

Moș Crăciun:

Cine are 4? (aceleași exclamații).

Dar 5 ? (exclamaţii negative).
Dar 6 ? („ „).
Dar 7 ? (nu răspunde nimeni).
Dar 8, 9, 10 ?

Toţi :

Toţi ! Moş Crăciune !

Moş Crăciun :

Bravo ! Aşa îmi place. Acum meritaţi să vă las sacul. (se scoală) Aici veţi găsi tot ce vă place vouă. Numai un singur lucru vă cer: să nu vă certaţi şi să împărţiţi frăţeşte. *(Se pregăteşte de plecare)*

Copilul X.

Mai stai, Moş Crăciune, căci ne eşti drag şi te iubim foarte mult !

Moş Crăciun :

Aşi mai sta, dragii moşului, dar trebue să mă mai duc şi pe la alte şcoli. Vă mulţumesc, copii iubiţi, de primirea ce mi-aţi făcut. La anul viitor să dea Dumnezeu să fie timpuri mai bune, să fie pace în toată lumea, iar eu să vă aduc jucării mai multe, hăinuţe, încălţăminte, etc. la cât mai mulţi copii. Vă las cu sănătate şi să vă găsească moşul la anul, atât de mari ! (arată cu mâna ; porneşte spre uşă)

Copilul X.

Moş Crăciune, noi ţi-aducem
Mulţumiri pentru dar,
Cale bună, Moş Crăciune
Şi să vii la anul iar.

Toți : (*cor*)

Moș Crăciun cu barba albă
Incotro, vrei să apuci ?
Ți-aș cânta florile dalbe,
Dac'aș ști că nu te duci...

(Moș Crăciun iese)

(Apoi copiii cântă „O brad frumos".
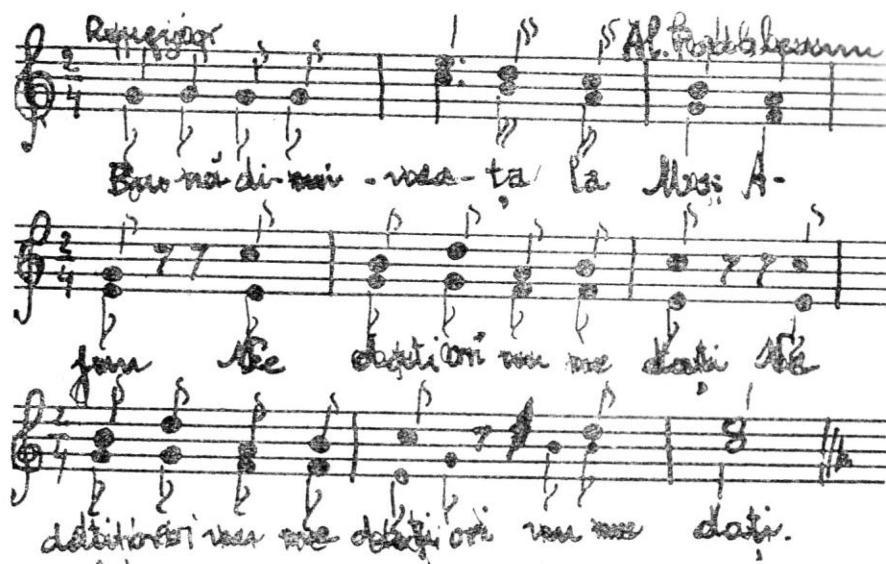
moderat.
I O, brad fru-mos O, brad frumos cu ce-ti - na tot ver-de O,
brad fru-mos O, brad fru-mos cu ce-ti-na tot ver-de Tu ești co-pa-cul
cre-din-cios, ce frun-za nu și-o pier-de O, brad fru-mos O,
brad fru-mos cu ce-ti- na tot

O, brad frumos! O, brad frumos,
Verdeața ta îmi place!
O, brad frumos! O, brad frumos,
Verdeața ta îmi place,
Ori când o văz sunt bucuros
Și vesel ea mă face
O brad frumos! O, brad frumos
Cu cetina tot verde!

O, brad frumos! O, brad frumos,
Cu frunza neschimbată.
O, brad frumos! O, brad frumos,
Cu frunza neschimbată,
Mă mângâi și mă faci duios
Și mă 'ntărești îndată.
O, brad frumos! O, brad frumos
Cu cetina tot verde!

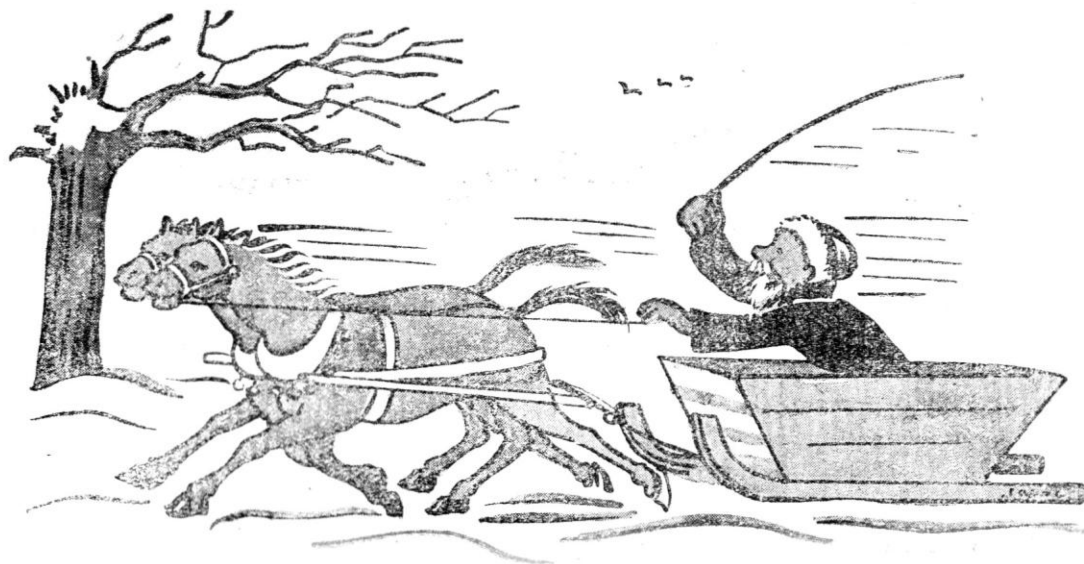
Corul :

„Bună dimineața" ! (li se împart darurile)

C'am venit și noi odată
La mulți ani cu sănătate,
Dumnezeu să ne ajute
La covrigi și la nuci multe.

Bună dimineața la Moș-Ajun
Bună dimineața la Moș-Ajun,
Ne dați ori nu ne dați
Ne dați ori nu ne dați.

Crăciunul luptătorului.

Pe front. Iarnă. In munţi.

O noapte senină cu ger cumplit. Zăpada ce acoperă pământul scârţâe sub picioare.

Stelele par că strălucesc cu mai multă putere, cu mai multă lumină, ca niciodată. Sau poate că în noaptea asta este Crăciunul ?

Se mai cunoaşte şi după altceva că noaptea aceasta nu este ca ori şi ce noapte şi că ea cuprinde o sărbătoare mare.

Frontul s'a potolit. Nu se mai aude nici un foc de armă, nu se mai aude bubuitul năpraznic al tunurilor, nu se mai aude nici un zgomot. Linişte de mormânt... linişte sfântă.

Sunt comandatul unei companii de ostaşi viteji, înfipţi de un jurământ sacru în tranşeea din faţa inamicului.

Tranşeea companiei mele începe dela o râpă prăpăstioasă şi, în zigzaguri, merge spre vârful unui deal pleşuv.

Oamenii mei, în fundul tranşeii, stau treji.

Pândarii, cu privirea aţintită la inamic, cu mâna pe armă, gata de alarmă, par de oţel. Frigul nu-l simt, căci grija îi înflăcărează.

In bordeiul meu — mai mult o vizuină de fiară sălbatică decât adăpost omenesc — mă încălzesc în noaptea aceasta la focul făcut de ordonanţa mea.

Stând lângă foc şi privind jocul flăcărilor, la moloşeala dogorelii, gândul mă fură departe, la ai mei, din teritoriul ocupat de inamic, în vremuri de altă dată, la Crăciunul nostru.

Şi printre limbile flăcărilor se desenează fel de fel de forme, îmi văd trecutul, revăd scenele cele mai dragi din viaţa mea, revăd pe ai mei.

Ce frumos era Crăciunul la noi! Ce bine era!

Acum — la un pas de moarte — în faţa inamicului, vâriţi în pământul scormonit, ca nişte cârtiţe, trăim un Crăciun trist şi sângeros, al cărui brad de Crăciun, în loc de jucării şi de fel de fel de bunătăţi, are o singură podoabă: coasa morţii!

Inăbuşindu-mi un suspin dureros, sar în picioare, şi fiindcă este timpul de inspectat tranşeea, plec la soldaţii mei din linia de foc.

Printr'un colţ de tranşee, câte 2-3 soldaţi, chirciţi de frig în fundul ei şi lipiţi unul de altul, ca să le fie mai cald, vorbesc fără să ştie că-i ascult.

— „Măi fraţilor" — spune unul — „alde taica o fi tăiat porcul de Crăciun!"

— „Dacă nu i l-o fi luat Neamţu!", răspunde altul.

In alt colţ.

— „Don căprar, am visat că mi-o adus Moş Crăciun un fluier!"

— „Vezi, să nu-ţi fluiere pe la ureche vre-un obuz!", îi răspunde căprarul.

— „Ce-ar fi, măi, fraţilor, dacă ne-am duce cu colindeţul în tranşeea ghermanilor ?"

Şi râd... râd.

In surdină — pierdut de tot — vre-o câţiva cântă duios „Trei crai dela răsărit!"

Ajung la capătul tranşeii, acolo unde începe prăpastia şi unde reţelele noastre de sârmă se încolăcesc cu reţelele de sârmă ale inamicului.

Aruncându-mi privirea spre tranşeea inamică, cu tot întunericul nopţii,

dar din cauza zăpezii în care se reflectă luciri de stele — fărâme de mărgăritare — mi se pare că mişcă ceva.

O formă se târăşte prin reţele de sârmă.

Scot revolverul, aşteptând.

La vre-o zece paşi de mine, o voce slabă, plângătoare, cere ajutor. E un soldat german.

Trimit doi soldaţi, care aduc în tranşeea noastră pe soldatul inamic într'o stare de plâns.

De dimineaţă fusese trimis să cerceteze prăpastia şi se prăvălise în fundul ei; iar din cauza zăpezii mari de jos, scăpase destul de uşor, alegându-se doar cu o scrântire a piciorului.

Dezorientat, după ce şi-a venit în fire, fără să strige, de frică să nu fie împuşcat de sus de români, s'a căţărat cu multă greutate, şi acum ajungând sus pe mal credea că dăduse de tranşeea lor, dar nimeri la noi.

Degerat şi mort de foame, prima lui vorbă este :

— „Pâine !"

Mi-e milă de el. Un soldat scoate din sacul lui o jumătate de pâine şi i-o dă.

Soldatul german îmbucă din pâine.

La lumina chibritului, scăpărat să-mi aprind ţigarea, văd chipul acestui om.

Din ochi îi curg şiroaie de lacrimi.

Il bat pe umăr, zicându-i :

— „Nu mai plânge, camarade. Acum ai scăpat. Eşti prizonier şi...

Vreau să-i spun că a scăpat de război, de prăpastii, de moarte şi că la noi prizonierii se tratează bine, când germanul, căzându-mi în genunchi, îmi ia mâna să mi-o sărute.

— „Nu, nu, domnule ofiţer, te rog, te rog... mai bine omoară-mă, sau dă-mi drumul !"

Nu vreau să fiu prizonier !

Mai bine mort !... Daţi-mi drumul... astă-zi este Crăciunul.. să fim fraţi... pace... In noaptea asta de Crăciun trebuia să plec în concediu, la copilaşii mei, care m'aşteaptă acasă... Fie-vă milă de copilaşii mei... In numele lui Iisus..."

— „Domnule căpitan, ce zice neamţu ?"... mă întreabă soldaţii mei.

Le traduc în româneşte ceea ce-mi implorase în genunchi soldatul german.

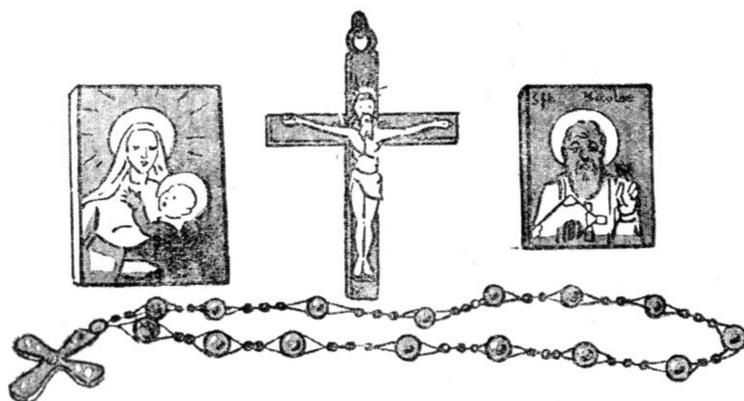
Și atunci văd și simt încă o minune, pe care micul Iisus, care se naște în noaptea aceasta, o înfăptuește:

Din pieptul soldaților — a acelor soldați înarmați, plini de ură, jurați să lupte până la moarte ca să doboare și să alunge pe inamic, fără milă față de inamicul care le cotropise țara — ese un oftat dureros, ca și al inamicului, care în numele lui Iisus ne cerea ca înainte de a fi străini să fim oameni, să fim creștini, să fim frați.

E Crăciunul. E pace în noaptea aceasta.

Uitându-mă la soldații mei, văd pe chipurile lor, în sufletele lor, îmblânzirea lui Iisus...

I-am dat drumul germanului.

Plugușorul. (Variantă)

Aho, aho, ho-ho!
Mâine anul se 'noește
Plugușorul se pornește
Și începe a brăzda,
Pe la case a ura.

Iarnă grea, omătul mare,
Semne bune anul are,

Asta-i steaua românească
A unirii
Și-a 'nfrățirii
Stea de viață, stea de spor,
Stea de bine viitor.

Fă-o Doamne, să lucească,
Steaua noastră românească;

Semne bune de belșug,
Pentru brazda de sub plug.

Doamne binecuvintează
Casa care o urează
Plugușor cu patru boi,
Plugușor mânat de noi.

Sus pe ceruri strălucește
O stea mare ce vestește
Că se curmă de acum
Al nevoilor greu drum.

Și să stea tot între noi,
Să nu mai avem nevoi;
Că destul am suferit
Fără ca să fi greșit.
De acum ni se cuvine
Ca să mai trăim și bine;
Să se ducă dintre noi
Orice grijă și nevoi;
Să se ducă hăulind
Și cu dinții clănțănind;
Să se ducă pe pustie,
Intre noi să nu mai vie.

Anul nou ne-aduce nouă
Timp mai bun şi viaţă nouă;
N'o să fim tot Moldoveni,
N'o să mai fie Munteni,
N'o să fim Basarabeni,
Ardeleni, Bucovineni;
Ci 'ntr'o ţară Românească,
Liberă şi voinicească,

Noi şi ei toţi să trăim,
Şi 'ntre noi să ne iubim.
Şi cât lumea vom trăi,
Şi'n tărie vom spori.

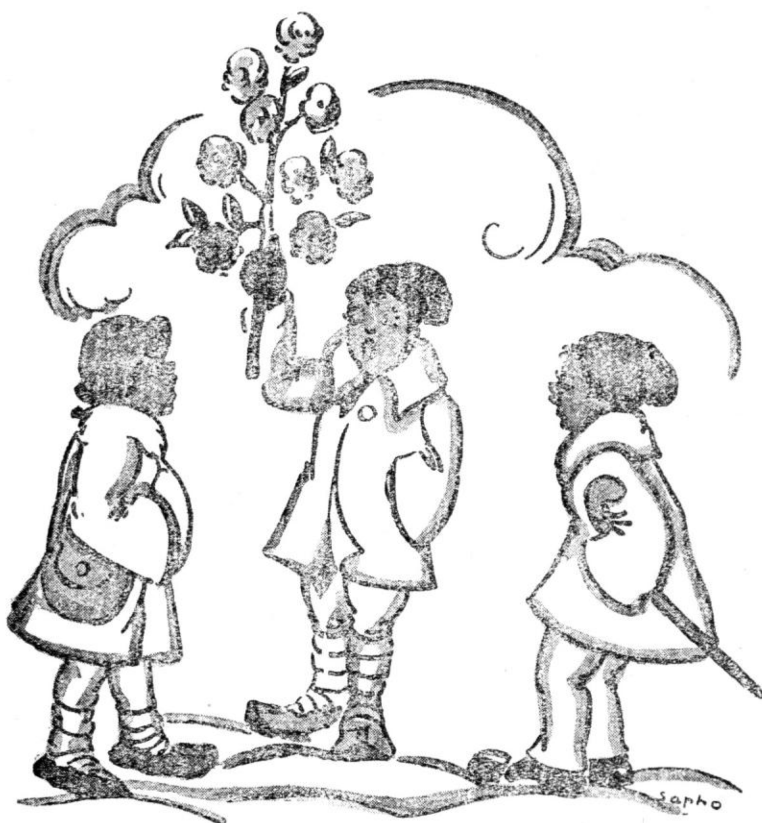
Anul nou o să ne fie,
Inceput de veselie,
Mari pe mici n'or prigoni,
Mici pe mari nu vor râvni;
In frăţie şi dreptate
Au să fie legi lucrate;
Mâna noi cu toţi ne-om da
Şi'ntr'o horă vom juca.

Dumnezeu care ne-ascultă
Ne întinde hrană multă,
Şi pământul ce-om avea
Grâu de aur ne va da.

Sorcova.

Sorcova vesela
Să trăiţi să 'mbătrâniţi

Ca un măr, ca un păr,
Ca un fir de trandafir!
Ca curcanii unturoşi,
Rămâneţi boieri sănătoşi!
Ca oile lăptoase,
Rămâneţi cucoane sănătoase:
Dumneavoastră să trăiţi,
Şi nouă să ne plătiţi.

Sorcova.

Eram schimbul al treilea de santinelă, pe Dealul-Mare. Se revărsa de ziuă; în răsărit par'că era o coroană de foc: zorile anului 1917.

Stam gânditor la toate cele petrecute: la luptele şi necazurile noastre şi la durerea celor rămaşi la căminurile călcate de străin.

Altădată ziua cea mare a anului nou ne găsia la casa noastră, cu masa întinsă şi cu toate din belşug. Pe uliţi umblau copiii veseli cu sorcove înflorite. Acum pragul ni l-a călcat lifta străină; în paturile noastre se lăfăesc duşmanii, — ş'ai noştri, cei altădată veseli, acum fugari prin râpe şi păduri, privesc cu groază zorile sângeroase ale anului nou..

Cum stam şi mă gândeam aşa, iată că văd pe domnul sublocotenent, venind cu sorcova pe linia santinelelor. Ridică spre mine crenguţa cu frunze uscate. I-mi zise:

— „Ce eşti trist, mă Ioane? Azi e anul nou. Să fim toţi bucuroşi!"

— „Da, domnule sublocotenent; dar mă gândeam la ai mei şi la vetrele noastre părăsite".

— „Tărie şi credinţă, Ioane!" îmi răspunse domnul sublocotenent, ş'atunci par'că mi s'a luminat şi mi s'a întărit sufletul.

El trecu spre bordeiul domnului maior, eu mă schimbai din post. Trecui spre adăposturi, la ceilalţi camarazi. Ii găsii pe unii trişti, cu ochii în lumina ca de primăvară, a soarelui. Alţii păreau fără grijă, glumiau, îşi scoaseră de pe ei rufele şi le ceteau ca pe nişte gazete în preajma focului. Felurite vorbe şi înţepături zburau din gură în gură. In larma aceea de râsete, sosi şi domnul sublocotenent.

— „Ei băieţi, rosti el vesel; azi e anul nou al nostru, zi cu noroc; mergem la treabă! Trebue să scoatem pe Nemţi de pe dealul Bărăştilor!"

Când l-am auzit, m'a cuprins un fel de bucurie. Mă uit în jur; tuturora le sticleau ochii, căci puteau plăti în ziua de anul nou multe necazuri îndurate. Am să lovesc cu durere şi cu sete, îmi ziceam eu în gândul meu.

Am mâncat în linişte, am băut câte-o toică de vin şi ne-am firistisit cu toţii; după aceea am strâns cătărămile pe noi şi am aşteptat pe domnul sublocotenent.

Pe la ceasurile trei am plecat. Domnul sublocotenent al nostru mergea înainte, cu sorcova în mâna stângă şi cu carabina în dreapta. Au început tu-

nuri, puşti, mitraliere. Până seara, am ajuns pe dealul Drăgoeşti, la trei sute de metrii de şanţurile nemţilor. Din locul nostru îi auziam bolborosind în limba lor. Toată noaptea au urmat focuri rari de puşcă. Apoi, în zori, am pornit iar. Trebuia să cobărîm clina Drăgoeştilor şi pe urmă să suim dealul Bărăşti, la creastă.

Domnul sublocotenent ne-a zis atâta:

— „Băeţi, acum să arătaţi voi vrednicia călăreţilor".

Şi a făcut un semn cu sorcova:

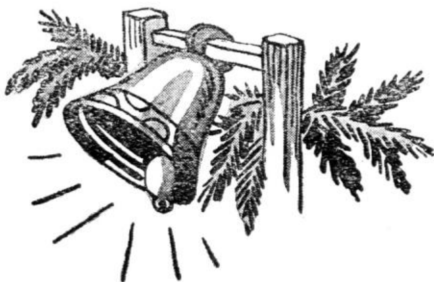
— „Inainte!"

Ne-am repezit ca svârliţi din tun. Ura! înainte! trompetul sună asaltul. Ajung, lovesc cu patul armei, lovosc cu ţeava, casc ochii şi văd la picioarele mele trei Nemţi căzuţi. Pe coastă, duşmanii fugiau spre altă linie de tranşee. Curând nu i-am mai văzut.

Domnul sublocotenent se apropie de mine:

— „Foarte bine, măi Ioane; tu ai intrat întâiu în şanţ"... îmi zice el cu blândeţe şi mă bate uşor cu sorcova pe fruntea asudată.

Aşa de tare m'au mişcat cuvintele lui, încât îmi simţii iarăşi ochii înfierbântaţi de lacrimi, şi nu i-am putut răspunde niciun cuvânt.

Urarea copiilor.

Sorcova,
vesela:
peste vară
primăvară
să 'nfloriţi
să 'nmuguriţi,
ca un măr, ca un păr,
ca un fir de trandafir,
tare ca piatra,
iute ca săgeata,
tare ca fierul,
iute ca oţelul.
La anul
şi la mulţi ani!

II

Anul nou
cu fericire
vă dorim,
şi cu 'nflorire:
ca merii,
ca perii,
în mijlocul verii.

Parodia sorcovei.

Sorcova
morcova,
dă-mi jupâne,
roşcova.
Iţele,
momiţele,
tranca
fedeleşele
Sâc, sâc, sâc,
calabalâc,
dă-mi paraua
să mă duc.

Urare de Anul Nou.

Noroc şi voie bună
Şi mult belşug la masă,
La toţi câţi azi s'adună
In buna voastră casă,

Plăvani ce poartă jugul
Cu drag, peste ogoare
Şi fac să intre plugul,
Adânc, în brazdă mare,

Sămânţă ce rodeşte
Şi repede se coace,
Blând soare ce sclipeşte
Şi'n aur o preface!

V'aducă acestea toate
Frumosul an, ce vine
Din bolţile 'nstelate,
Din zările senine!..

La Apa Iordanului.

In drum spre apa Iordanului întâlneşti la zile mari cârduri de creştini, ducând fiecare sticla cu apă de leac.

Cum am ajuns, eu şi un călugăr, am dat fuga să văd sfânta apă printre pâlcul de plopi şi sălcii.

Zării două capete bărboase după un stufiş şi mă trăsei îndărăt.

— „Ce e?" întrebă părintele Ioachim.

— „E cineva acolo!" răspunsei eu încet.

— „Aici e scăldătoarea credincioşilor!" lămuri călugărul.

Câţiva Ruşi îşi îmbrăcau hainele, şi într'un colţ al apei, o ceată de oameni în cămăşi albe stau neclintiţi cu ochii la cer, iar din gură spun o rugăciune. Apoi toţi începură a cânta:

„In Iordan botezându-te tu Doamne..."

— „Acum două săptămâni să fi fost aci, să fi văzut norod!" începu călugărul. „De Bobotează când se sărbătoreşte sfinţirea apelor, vin cu miile să se scalde!"

— „Văd că e adâncă şi repede; nu se întâmplă să se înece?"

— „Ba pe mulţi îi ia şuvoiul! Dar nu le face rău că se duc deadreptul în raiu!" zise zâmbind călugărul.

Apoi părintele se desbrăcă şi se aruncă în Iordan.

Eu mi-am vârît picioarele până la genunchi.

Apa e tulbure din pricina malurilor humoase pe unde trece. Vara scade mult, c'o poţi trece, udându-ţi picioarele până la genunchi. Dealungul Iordanului cresc hăţişuri, sălcii, plopi.. iar dacă cobori spre Marea Moartă, malurile se fac uscate şi goale până intri în pustiul de nisip şi piatră.

Pe aici a trăit Ion Botezătorul, îmbrăcat cu piei de cămilă şi cingătoare de curea, propovăduind venirea Domnului. In această apă a botezat el pe Hristos...

Iau şi eu apă cu pumnul, îmi pun la frunte, mă spăl pe faţă şi o înviorare nouă par'că îmi porneşte prin toate mădularele... şi cu faţa bătută de răcoreala Iordanului, îngân în cugetul meu:

— Mărire ţie stăpânire fără margini, în faţa ta se cade să ne îngenunchem. Mărire ţie şi închinare credinţei ce ne-ai dat, căci ea ne abate răutatea din cale şi în premeneală nouă îmbracă sufletele noastre... mărire ţie.

Numai pentru cei buni.

(Poveste de Crăciun)

Nici o săptămână, din cele cinci zeci și două ale anului, nu-i plină de taine ca săptămâna Crăciunului.

Toni și Jenică, doi frați se sfătuiau, seara, când rămâneau singuri în odăița lor de culcare.

Oare ce ne aduce?

Pom, da, negreșit! Căci doar pădurea e plină de brazi și nu-i lucru mare ca Moșu să taie un vârf, sau să scoată chiar din rădăcină un brădișor, din cei mititei, care cresc destui acolo și să-l aducă apoi în spate, acasă, copiilor cari se poartă bine, ascultă de părinți și nu fac blestămății... Dar jucăriile?

— „Apoi, da, și jucării trebue să aducă", zise Jenică, convins. „In cer sunt destule. Ingerii cu ce se joacă? Moș Crăciun cere dela ei, umple sacul și aduce copiilor, celor buni, ca să se joace și ei.

Așa credea Jenică, fiindcă n'avea decât cinci ani. Dar Toni, care împlinise șapte și mergea la școală, rămânea pe gânduri.

„Oare așa să fie?"

El a fost odată cu tată-său la București, ș'a văzut acolo în prăvăliile acelea, cu geamuri mari, jucării multe, întocmai la fel cu cele pe cari le aduce Moș Crăciun; și o bănuială i-a intrat în suflet: „Dar dacă le aduce din cer? Cum să le aducă? Căci doar în cer nu sunt prăvălii. E numai raiul. Raiul e o grădină minunată, plină de flori și pomi roditori. Citise el în cartea lui. Portocalele, smochinele și curmalele, da, se poate să fie de acolo... Dar jucăriile?

Mi se pare că le cumpără tata din București!

Și Toni, băiat deștept, toată ziua învârtea planuri în căpșorul lui: cum ar putea să afle adevărul?

Afară era soare și vreme frumoasă, cu toate că venea Crăciunul. Vântul adia căldicel, parcă s'ar fi vestit primăvara, nu iarna aducătoare de necazuri. Se bucurau de asta mai ales copiii săraci, cari n'aveau îmbrăcăminte caldă și nici ghete bune în picioare.

Jenică și Toni nu erau săraci, tatăl lor era administrator de plasă și aveau și cai și o trăsură în șopron. Și un vizitiu aveau, cu mustăți groase, cu buhai în spate și în cap o căciulă mare de ied negru, ca astrahanul. Il chema Vasile.

Mare bucurie pe băeți când îl auziau pe tatăl lor strigând din cerdac:

— „Vasile, pune caii!"

Când era vremea frumoasă îi lua și pe ei prin plasă: Ce minunat lucru e să eși din zidurile casei, din strâmtoarea îngrădită a curții afară, în largul lumii, să vezi câmpul cu sămănăturile verzi, văile și râurile, încercuite de departe cu dealuri și păduri, și deasupra lor cerul albastru cu soare, toate poleite de raze de aur! Ce veseli erau copiii privind în toate părțile frumusețea lumii!

Dar de ce acuma Vasile i-a gonit din șopron și le-a spus că azi ei nu se duc.

— „Se duce numai domnul și cucoana. Copii să stea frumos acasă, că mâine vine Moș Crăciun".

— „Dar unde se duce tata cu mama?"

— „Ehei, tocmai la București! Vezi matale că-i departe ș'o să înoptăm p'acolo!"

Toni se gândi: „oare de ce se duce mama și tata la București tocmai acum când vine Crăciunul? Ii rugă mult să-l ia și pe el. Măcar pe el, dacă nu-l vor și pe Jenică. Dar părinții au rămas neînduplecați.

— „Lasă că știu eu ce să fac", se gândi băiatul.

. . . .

După ce porni trăsura din curte, Jenică zadarnic îl caută pe fratele-său

peste tot. Toni nu era nicăeri! Il căută, şi-l strigă şi servitoarea lor, Măndica lui Vasile, căci în grija ei rămăseseră copiii; Toni nicăeri!

— „Doamne, Doamne, ce o să mă fac eu acuma“, se văita biata femeie când văzu că se înserează şi Toni tot nu ese de nicăerea. „Ce-o să-mi facă boierii? De unde să scot eu copilul? De unde să le dau copilul?“

Şi Măndica se porni pe un plâns, de răscoli toată curtea. Toţi oamenii dela suprefectură s'au pus în căutarea copilului. O fi rătăcit prin crâng? L-o fi apucat ţiganii, ori vr'o fiară din apropierea pădurii?

...In vremea aceasta înoptase. O ceaţă deasă s'a lăsat peste Capitală. Vasile tocmai se coborîse de pe capră să aşeze în coşul trăsurii nişte pachete mari, pe cari boierii le târguiseră dela o prăvălie pe Calea Victoriei; când colo, ce să vezi? In coş, dă peste domnişoru Toni!

— „Să nu mă spui Vasile, să nu mă spui că mă bate“.

Vasile îi puse buhaiul în spate şi-l ascunse în el.

...Acasă îl culcă în grajd, în patul lui. Apoi îl duse pe sus, râzând şi scornind o poveste că el încuiase acolo copilul din greşeală, — tocmai când în casă era disperarea la culme, din pricina lui. Măndica abia se opri din bocete.

. . . .

In seara Crăciunului însă, mare fu mirarea tuturora când veni în adevăr Moş-Crăciun, cu un buhai şi barbă albă şi din sacul mare adus în spinare scoase o mulţime de jucării: un cal de călărit, o tobă, pietre de construcţie, domino, soldaţi de fier, tren cu maşină şi mai ştiu eu câte? Toate pentru Jenică.

— „Dar mie?“ întreabă Toni, gata să plângă.

Moşul mai scotoci în sac şi din fundul lui scoase o legătură de nuiele negre, rupte dintr'o mătură stricată.

— „Ia şi ţie ce ai căuta“, se răsti cel cu barbă albă, cu glasul gros.

Toni plânse toată seara.

. . . .

Dar în ziua de Crăciun, Jenică îl sărută pe obraz şi-l lăsă se se joace cu toate jucăriile, ca şi când ar fi fost şi ale lui.

Dar de Crăciun.

Ninge, — și e'n toiul iernii...
Prin văzduh plutesc vecernii, —
Seara și-a lăsat
Vălul des, tot mai aproape —
Somnu-ți râde sub pleoape,
Și, curând cădea-vor grele

Ca s'ascundă două stele
Ce-au întârziat...

Va veni în astă noapte
— Numai cântec lin și șoapte —
Bunul Moș-Crăciun
Cu o barbă lungă-lungă...

Când o fi la noi s'ajungă
Va fi străbătut tot satul:
— „E cuminte, bun, băiatul?
— „Cum să nu! E bun.

„Și e blând, și e cuminte,
„Să mi-l ții mereu, Prea Sfinte!"
— „Ei! ce vrea să-i dau?!"
Și scoțând din traista mare
Daruri pentru fiecare
Te va întreba pe tine
Dacă nu l-ai da mai bine
Celor care n'au...

— „Doamne" tu îi vei răspunde
„Tu, care te duci oriunde
„Infloresc virtuţi, —
„Impărţind ajutoare
„Celor slabi, şi alinare, —
„Du-le în seara asta sfântă
„Celor care se frământă
„Slabi, umili, tăcuţi...

„In bordeiul rece 'n care
„Fără foc, fără mâncare
„Doi copii cuminţi
„Spun o rugă şi se'nchină
„Şi se culcă fără cină, —
„Du-le darurile-aceste
„Că tu ştii ce jalnic este
„Să nu ai părinţi!..."

Ninge... Cresc mereu troene...
Dormi cu visele pe gene...
Moş-Crăciun s'a dus...
In bordeiul unde-orfanii
Simt un tainic foc, sărmanii,
Lângă trupuri vlăguite,
— Inimi mici, neprihănite —
Pe aripi nebănuite
Coborî Iisus!...

La un Crăciun.

De ce n'a avut și ea parte să și-l vadă întors acasă, ca să se bucure împreună de tihna unor zile mai bune, după amarul atâtor zile grele! Par'că îi vine să-și plângă de milă, când o poartă gândul la toate prin câte a trecut.

O zărește pe cucoana aceea gătită spelcă și care a îmbrâncit-o cât colo, strigându-i în obraz:

— „Ești chioară? Ce te freci așa de mine, netoato?"

Și cu palma înmănușată și-a netezit de câteva ori blana, în locul unde se atinsese de treanța ei de broboadă, de par'că s'ar fi scuturat de cine știe ce.

Iar ei îi venea să-i zică:

— „Ei, geaba te scuturi și te îngrețoșezi, cucoană dragă, de trențele mele că de n'ar fi fost Ionică al meu, Dumnezeu să-l ierte! și alții ca el, așternuți, puzderie, țăranii, n'ai mai fi ajuns să-ți porți fala și podoabele!"...

Dar a 'nghițit un nod și nu i-a spus nimic.

Ba, i-a șoptit numai:

— „Ertați-mă că trebue să duc pe ăsta micu, de mână!"..

Și a trecut mai departe, prin puhoiul acela de lume ce forfotea pe trotuare și prin mijlocul străzii, spre inima pieții.

Ferindu-se și umblând pe lângă trotuar, de teamă să nu mai supere și alte fețe alese cu sărăcia ei și a copiilor, a răzbit până în „Piața de flori".

Intr'o mână, pitită sub cațaveica hărtănită de ani, ține strâns ghemotocul de hârtii, — pensia ei de văduvă de războiu.

— „Aici, maică, flori frumoase și eftine!" — o îmbie o babă.

— „O stea luminoasă!" — o momește alta, de dincolo, agățând pe copii.

Iar ea se uită, ca o nălucă, și la stea și la flori, înghețându-i inima când socotește în gând cât are.

Să le ia copiilor o stea, bucuria lor! Să colinde și ei după datină. Dar o stea costă prea multe parale... și de unde? Că ea n'are toți banii, mari și lați, decât opt zeci de lei!

„Ce duci mortului? Cu ce mai iei pâne și un pic de carne și legumă ca să faci o fiertură? că mâine-i zi mare și-i păcat de Dumnezeu să n'aibă copiii un blid de mâncare..."

Lasă capu 'n piept, ca amețită, și, dând drumul piciului, pe care-l ținea

de mână, își mai potolește vâlvoarea sângelui, strângându-și broboada pe la tâmple.

A intrat la tocmeală cu florăreasa. Și cu chiu cu vai, de abia s'a învoit din preț.

— „Ți le las în treizeci și cinci de lei, că te văd amărâtă!"

Și numărând gologanii, baba de colo:

— „Da' mâzgoșii ăștia ai cui îs?"

— „Ai cui să fie decât ai mei?"

— „Păi cin'te-a pus să ai atâția?"

— „Dac'a vrut'Mnezeu!"

— „Da' omu' tău ce face?"

Ei i s'au păinjenit iarăș ochii și suspinând:

— „El, săracu, face bine ce face acolo unde l-a nimerit adormitoarea cea bună, în războiu"...

— „Ehe!" — adaose baba — „mai bine stătea și el colea și-i era bine"...

Ea n'a mai crâcnit o vorbă. De drept, par'că avea drept și baba. Dar Ionică al ei când a plecat, cu flori la capelă și la pușcă, i-a vorbit atât:

— „D'acuș, Sando, ce-o vrea Dumnezeu cu voi, că eu zbor la datorie. Și dac'o fi să-mi las opincile p'acolo, tu să n'ai nici o grije: țara o să aibă milă și o să-ți poarte de grije și ție și copilașilor noștri!"

Iar prâslea atunci, pentru întâia oară, a zvâcnit în adâncul ființei ei, ca și cum ar fi voit fărâma aceea de viață să întărească spusele celui ce o zămislise.

* * *

Când a ajuns acolo, în grădina mare troenită și presărată numai cu palate și când a suit treptele ce duc la mormânt, nu și-a dat seama.

S'a pomenit lângă piatra aceea frumos cioplită, desmeticindu-se deabinelea, când auzi pe străjerul marelui mormânt:

— „Aicea-i eroul necunoscut!"

Iar ea, străpunsă'n suflet de aceiași simțire ce o îndemnase să se ducă acolo, cu picioarele moi, se prăvăli la pământ și lăsă florile să picure pe lespede, împreună cu lacrimile ei, dându-și seama, inima ei i-a spus-o! c'acolo-i el, Ionică al ei!

Au îngenunchiat și copiii, câte trei, după ce au presărat flori pe mormânt, iar ea, aprinzând o lumânărică și lipind-o de lespedea rece, l'a bocit și l-a plâns ca o eșită din minți.

Iar oșteanul strângându-și scurt pușca de coapsă, s'a întors cu fața încolo, pornind cu pas rar, oprindu-se mai apoi și aducând mâneca mantalei la ochi.

* * *

Se înnoptase când au ajuns acasă. Iar în ogradă, când să treacă pragul coșcovitei lor odăițe din casa dărăpănată, cel mai răsărit dintre copii îndrăzni:

— „Da, steaua noastră, mamă ?"

Par'că ar fi străpuns-o c'un junghiu în inimă, de abia putu să îngaime.

— „De unde, puiu mamii, c'am aprins-o acolo, lui tăticu... Nu mi-a ajuns pensia".

„Păi ce-i așa de mică pensia mamă ?" — mai îngână piciul.

Iar ea, strângându-i la piept pe câte-trei:

— „E mică pensia, puii mamii, cinstea-i mare !"

Cum a văzut un om pe Mântuitorul.

S'a întâmplat în ziua Nașterii Domnului să se arate pe cer o stea mai luminoasă, ca toate și așa de luminoasă, că se vedea și ziua.

Și mult s'a turburat lumea de minunea asta.

S'au strâns înțelepții din țara aceea de la răsărit și au chibzuit ei și au întrebat scripturile vechi ca să afle deslegarea.

— Trebue să fi venit un craiu mare pe pământ, gândeau ei. Ori nu s'o fi născut oare Iisus, Mântuitorul lumii, cel vestit de prooroci ?

Și atunci au găsit cu cale magii de au ținut sfatul, să pornească în lume să caute locul unde s'a născut Iisus.

Melhior, Gaspar și Baltazar — că așa se chemau înțelepții aceia — au chemat slugile și au poruncit lor să gătiască cămilele de cale lungă ; apoi au plecat cu grabă într'acolo.

După arătarea stelei, ei au luat drumul Betleemului.

A doua zi iată că s'a ridicat tot din țara aceea alt învățat cetitor în stele' cu numele de Artaban.

— Unde s'o fi născut Iisus cel vestit de proorooci ? se întreba el. O să

mă duc să-l caut şi eu. Şi fiindcă era bogat tare, şi-a vândut palatele, moşiile, vitele şi pe banii luaţi şi-a cumpărat trei pietre scumpe. Şi repede a încălecat pe o cămilă, mânând de zor să ajungă pe ceilalţi magi, porniţi pe drumul arătat de stea. Pe când trecea printr'o pădure, vede în calea lui un călător ce zăcea bolnav la pământ. Şi a stat înţeleptul la îndoială : Dacă rămâne să îngrijească pe bolnav, n'are să mai întâlnească tovarăşii din ţara lui Să lase pe bietul călător fără ajutor, ar fi fost o faptă ce n'ar fi plăcut lui Dumnezeu. Artaban s'a hotărît să rămână lângă bolnav până s'o face bine.

— Tu Doamne, eşti iubirea întrupată — zicea în sine Artaban magul, gândind la pruncul Iisus — fără milostenie în inimă, nimeni nu te poate vedea şi nici sluji.

Au trecut ceasuri multe până ce bolnavul şi-a venit în fire. Era pe la amiazi. Artaban gândea acum cu tristeţe că nu mai poate ajunge pe ceilalţi magi. Şi l-a mângâiat bolnavul:

— Eu nu ştiu dacă s'a născut Mântuitorul lumii. Dar dacă s'o fi născut atunci numai în Betleem s'a întâmplat minunea asta. Tovarăşii tăi sunt departe acum. Tu eşti singur. Grăbeşte-ţi cămilele şi mergi deadreptul la Betleem în Iudeia.

Artaban aşa a făcut. A vândut o piatră din cele trei şi cu banii strânşi, şi-a închiriat cămile şi slugi. A ajuns el cu bine la Betleem, dar era prea târziu. Maria din porunca lui Dumnezeu, fugise cu pruncul Iisus în Egipt. Pe uliţele Betleemului era acum numai grămezi de copii morţi. Ii omorau soldaţii din porunca lui Irod, doar o ucide şi pe pruncul sfânt de curând născut.

Stăpâna casei la care se adăpostise Artaban, avea şi ea un copil mic.

— Omule bun, ajută-mă şi-mi scapă de moarte pruncul că atât am pe lume! se ruga femeia. Artaban s'a înduioşat de lacrimile mamei. A scos din buzunar o piatră scumpă şi a dat-o comandantului soldaţilor cu rugarea să lase copilul în viaţă; şi l-a lăsat. Artaban mai avea acum numai o singură piatră scumpă. Cu ea în buzunar, a cutreerat el multe părţi, ca să afle pe împăratul lumii. Şi peste tot locul a aflat multă durere şi multă suferinţă. Artaban ajuta pe fiecare: unuia îi da mângâere, altuia bani, alteia leacuri tămăduitoare.

Aşa trecură mai bine de treizeci de ani.

Artaban era turburat foarte şi odihnă n'avea că nu găseşte pe fiul lui Dumnezeu.

— Nu mă întorc acasă până n'oiu vedea la faţă pe Mântuitorul — îşi zicea el în fiecare seară înainte de culcare.

Intr'o zi Artaban aude vorbindu-se în ţara Iudeei de Iisus Hristos.

— Acesta o fi, am să mă duc să mă închin lui şi în semn de iubire adâncă, am să-i dau piatra aceasta ce-o mai am!

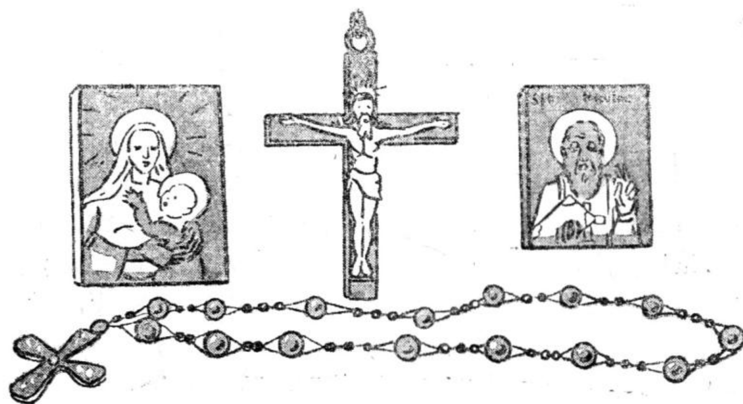
A sosit la Ierusalim tocmai când Iisus îşi ducea crucea pe dealul Golgotei.

— Iarăşi am ajuns prea târziu! zicea Artaban cu tristeţă şi plecă în grabă spre locul de pierzare. Dar soldaţii l-au oprit din cale. Ei mânau de pe urmă şi o prea frumoasă fată. Cum îl văzu, fata s'a smuls din mulţime şi a căzut la picioarele lui Artaban, rugându-l cu lacrimi:

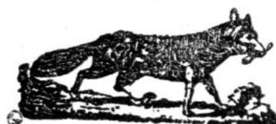
— Omule milostiv, Dumnezeu te-a adus în cale! Tu eşti, după îmbrăcăminte, om din ţara mea. Şi eu sunt străină în această ţară unde m'au arestat pentru nişte datorii ale tatălui meu răposat şi acum mă duc să mă vândă. Ruşinea mă aşteaptă. Scapă-mă de peire, omule bun!

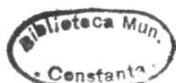
Lui Artaban i s'a strâns inima de milă.

— O Doamne — zise el — ţie nu ţi-e de folos darul meu. Tu mi-ai scos în cale pe nefericita asta. Fie precum voieşti.

CUPRINSUL

Tipografia „STEAUA ARTEI", Calea Moşilor Nr. 170 — Bucureşti IV.

Adresa Autorilor:

CONST. P. DAVID și **MIHAIL RANGU**

Institutor
Școala de Băeți Nr. 7

Institutor
Școala de Băeți Nr. 32

BUCUREȘTI